

แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

GUIDELINES FOR THE IMPLEMENTATION OF SUFFICIENCY
ECONOMY PHILOSOPHY IN VOCATIONAL EDUCATION
ADMINISTRATION IN SARABURI PROVINCE

ธนากร จักรหา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

ธนากร จักรหา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

Guidelines for the Implementation of Sufficiency Economy
Philosophy in Vocational Education Administration
in Saraburi Province

ชื่อ - นามสกุล

สิบเอกธนากร จักรหา

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

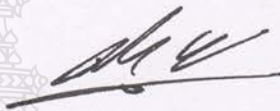
อาจารย์ที่ปรึกษา

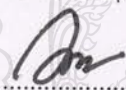
อาจารย์ชัยอนันต์ มั่นคง, ศษ.ด.

ปีการศึกษา

2563

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

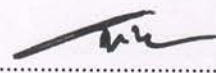

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์, ค.ด.)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พิมพ์พรณ เพชรสมบัติ, ปร.ด.)

..... กรรมการ
(อาจารย์ชัยอนันต์ มั่นคง, ศษ.ด.)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล, ค.อ.ม.)

วันที่...5... เดือน...กุมภาพันธ์... พ.ศ. 2564...

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี
ชื่อ-นามสกุล	สิบเอกธนากร จักรหา
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ชัยอนันต์ มั่นคง, ศษ.ด.
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี และ 2) ศึกษาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ครู จำนวน 217 คน ได้มาจากวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ และผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมีลักษณะการตอบแบบสองคู่ (Dual Response Format) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด 2) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด จึงมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ (1) ผู้บริหารควรชี้แจงเหตุผลเมื่อตัดสินใจพิจารณาเรื่องต่างๆ บนพื้นฐานของความมีเหตุผลมีผลตามหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้ รวมถึงคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจถึงการเลือกตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และ (2) ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติตามหลักวิชาการ และใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารเป็นที่ตั้ง

คำสำคัญ: ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

Thesis Title Guidelines for the Implementation of Sufficiency Economy Philosophy in Vocational Education Administration in Saraburi Province

Name - Surname Sergeant Tanakon Jackha

Program Educational Administration

Thesis Advisor Mr. Chaiannan Mankong, Ed.D.

Academic Year 2020

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the current state and the desired state of the implementation of Sufficiency Economy Philosophy in vocational education administration in Saraburi Province, and (2) study guidelines for the implementation of Sufficiency Economy Philosophy in vocational education administration in Saraburi Province.

The samples, selected by stratified random sampling, included 217 teachers and 6 administrators as informants. The research instruments were 5-point Likert scale dual-response questionnaires and structured interview forms. The data were analyzed using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, Priority Need Index (PNI), and content analysis.

The research result revealed that: 1) the current state of the implementation of Sufficiency Economy Philosophy in vocational education administration in Saraburi Province as a whole was at the high level and the desired state of the implementation of Sufficiency Economy Philosophy in vocational education administration in Saraburi Province as a whole was at the highest level. 2) The guidelines for the implementation of Sufficiency Economy Philosophy in vocational education administration in Saraburi Province pointed out that reasonableness was the highest of priority needs index for the implementation of Sufficiency Economy Philosophy in vocational education administration in Saraburi Province. According to the guidelines, the administrators should: 1) provide reasons for their decision makings based on reasonable criteria as well as be aware of the effects in various aspects to make their subordinates understand the reasons, and 2) listen to the educational personnel's opinions and adhere to the good governance practices.

Keywords: Sufficiency Economy Philosophy, educational administration, vocational education, Saraburi

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงด้วยดีโดยได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือแนะนำเป็นอย่างดีจาก ดร.ชัยอนันต์ มั่นคง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจ ความห่วงใยมอบให้กับผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ประเวศ ยอดยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ศรีสงคราม ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์ ดร.สุกัญญา บุญศรี และ ดร.ลินฐฎา กุญชรินทร์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา เนื้อหา ระเบียบและเครื่องมือการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี จนงานวิจัยฉบับนี้ลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา สระบุรี ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามในการวิจัย ทำให้งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยทุกประการ

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัว ผู้บังคับบัญชาและกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือจนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จด้วยดี

คุณประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่าน และพึงมีประโยชน์ต่อการหาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

สิบเอกธนากร จักรหา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(10)
บทที่ 1 บทนำ.....	11
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	11
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	14
1.3 คำถามการวิจัย.....	14
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	15
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	15
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	17
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	18
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	19
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	26
2.3 บริบทของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี.....	51
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
ระยะที่ 1 เจริญปริมาณ การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี.....	71
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	71
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ระยะที่ 2 เจริญคุณภาพ การศึกษาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี.....	75
1. ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์.....	75
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	76
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4.1 สัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	104
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	104
5.2 การอภิปรายผล.....	108
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	122
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	123
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	125
ภาคผนวก ค ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC.....	138
ประวัติผู้เขียน.....	146

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี.....	71
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับชั้นที่สอน.....	78
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี โดยรวม.....	80
ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความพอประมาณ.....	81
ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีเหตุผล.....	85
ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านภูมิคุ้มกัน.....	88
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม.....	91
ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขความรู้.....	93
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความพอประมาณ.....	96
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีเหตุผล.....	97

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีภูมิคุ้มกัน.....	99
ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม.....	100
ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขความรู้.....	102

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	17
ภาพที่ 2.1 กรอบความคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) ได้แพร่อย่างรวดเร็วและกว้างขวางไปหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งมีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ประกอบกับองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดของโรคโควิด 19 เป็นการระบาดใหญ่ (Pandemic) ในส่วนของประเทศไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) เป็นโรคติดต่ออันตราย ลำดับที่ 14 (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) ซึ่งหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (2563) ได้กล่าวถึงสถานการณ์โควิด 19 ว่า ในหลายประเทศ พบว่าผู้มีรายได้น้อยมักมีแนวโน้มที่จะติดเชื้อไวรัสโควิดและเสียชีวิตจากโรคนี้นี้ เพราะครอบครัวผู้ยากจนมีแนวโน้มที่จะอาศัยอยู่ในบ้านพักหรืออาคารที่แออัดและทำงานในรูปแบบงานที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ นอกจากนี้ คนที่มีรายได้น้อยในหลายประเทศอาจไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากไม่มีประกันสุขภาพ อีกทั้งผู้มีรายได้น้อยในภาคบริการมีความเสี่ยงที่จะตกงานจากสถานการณ์ปิดเมืองและการเว้นระยะทางสังคม สำหรับผลกระทบของวิกฤติโควิดต่อสังคมไทย อันเป็นผลมาจากประเด็นด้านเศรษฐกิจ เช่น การหยุดดำเนินกิจการของภาคธุรกิจชั่วคราว การเลิกจ้างงาน การเปลี่ยนสถานะการจ้างงานหรือลดเงินเดือน การปิดพื้นที่ค้าขายชั่วคราว ส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนเปราะบาง ผู้รายได้น้อยและขาดความคุ้มครองทางสังคม นอกจากผลกระทบต่อทางสังคมด้านรายได้ หรือวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป สถานการณ์โควิดยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางจิตใจและอารมณ์ (mental and emotional wellbeing) ความกลัว ความเครียด ความวิตกกังวล (anxiety) ความรู้สึกโดดเดี่ยวขาดที่พึ่ง (isolated) ความรู้สึกสิ้นหวัง (desperate) จากการคาดการณ์อนาคตไม่ได้ อีกด้วย วิกฤตการณ์โควิดยังอาจทำให้ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากแทบทุกภาคเศรษฐกิจเกิดการว่างงานเฉียบพลันและเกิดขึ้นในวงกว้าง รวมทั้งภาคเศรษฐกิจนอกระบบและภาคเศรษฐกิจในชนบทหดตัวจากภัยแล้ง จึงอาจไม่มีความสามารถเพียงพอในการรองรับปัญหาของคนตกงานจำนวนมาก ประกอบกับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่ยังไม่อาจคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การระบาดใหญ่ของไวรัสโควิดยังตามมาด้วยความกังวลว่าอาจมีการฆ่าตัวตายที่รุนแรงขึ้นเนื่องจากความโดดเดี่ยวทางสังคมจากมาตรการกักตัว ความกลัว การว่างงาน และปัจจัยทางการเงิน รวมถึงปัญหาความรุนแรงในครอบครัว นอกจากนี้ สถานการณ์ไวรัสโควิด 19 จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อระบบ

การศึกษา สอดคล้องกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) (2563) ได้กล่าวว่า การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก ตั้งแต่เชื้อไวรัสเริ่มระบาดในประเทศไทยจีนปลายปีที่แล้วจนถึงปัจจุบัน UNESCO รายงานว่า รัฐบาล 191 ประเทศทั่วโลก ประกาศปิดสถานศึกษาทั่วประเทศ มีผู้เรียนได้รับผลกระทบกว่า 1.5 พันล้านคน (มากกว่าร้อยละ 90 ของผู้เรียนทั้งหมด) สำหรับประเทศไทยสถานการณ์การระบาดเกิดขึ้นในช่วงสถานศึกษาชั้นพื้นฐานปิดภาคเรียน โดยในช่วงต้นเดือนเมษายน คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เลื่อนวันเปิดเทอมภาคเรียนที่ 1 ไปเป็นวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ประเทศไทยจึงมีโอกาสมอบทเรียนจากต่างประเทศเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการระบาด พร้อมกับเตรียมมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากรูปแบบการเรียนที่เปลี่ยนไป

กระทรวงศึกษาธิการออกประกาศ มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีข้อปฏิบัติตัวที่สอดคล้องกับหลักการบริหาร มอบงานให้บุคลากรในสังกัดปฏิบัติงานที่บ้านตามความเหมาะสม และส่งเสริมให้ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต เช่น ประชุมทางไกล เป็นต้น โดยเปิดเครื่องมือสื่อสารเพื่อให้สามารถติดต่อได้ตลอดเวลาและให้ทุกหน่วยงานการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจัดบุคลากรหมุนเวียนสลับวันทำงานวันเว้นวัน ยกเว้น ผู้บริหารระดับสูง ระดับต้น อำนวยการระดับสูง ระดับต้น และประเภทวิชาการ ชำนาญการพิเศษ ประเภททั่วไป ระดับอาวุโส (ที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม/ฝ่าย/งาน) รวมถึงประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ และระดับทรงคุณวุฒิ รวมทั้งแม่บ้าน นักการภารโรง รปภ. ให้มาปฏิบัติงานตามปกติ ซึ่งให้ดำเนินการตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) สำหรับแนวปฏิบัติของสถานศึกษาระหว่างเปิดภาคเรียน จะต้องมีการคัดกรองสุขภาพ ซึ่งโรงเรียนต้องเตรียมความพร้อมตั้งแต่จัดรับ-ส่งนักเรียน เพื่อจะได้ดูว่านักเรียนมีอาการป่วยหรือไม่ อีกทั้งต้องให้ครูและนักเรียนทุกคนต้องสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา จัดสถานที่ล้างมือ หรือแอลกอฮอล์เจล ลดการแออัด เว้นระยะห่างในห้องเรียน และทำความสะอาดสถานที่ ทั้งนี้สถานศึกษาทุกสังกัดทุกระดับจะต้องมีการปรับปรุงห้องเรียน ด้วยการจัดโต๊ะที่นั่งเรียน ให้เว้นระยะห่างกันไม่ต่ำกว่า 1.5 เมตร และต้องปรับปรุงพื้นที่อื่นๆ ในโรงเรียน อาทิ โรงอาหารที่ต้องเว้นระยะห่างบุคคลไม่ต่ำกว่า 2 เมตร และต้องมีการทำความสะอาดบ่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสุขา และจุดสัมผัสต่างๆ ที่สำคัญต้องงดการทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดความแออัดอีกด้วย

ภายใต้บริบทที่เปลี่ยนแปลงของประเทศไทยหลายๆ ด้าน ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 นี้ กระทรวงศึกษาธิการก็ได้รับผลกระทบโดยตรง เพราะเป็นกระทรวงหนึ่งที่ต้องร่วมดูแลนักเรียน นักศึกษา ในหลายระดับชั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการดูแลสถานศึกษา และเนื่องด้วยการศึกษาที่ถูกควบคุมอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงทำให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหนังสือว่าด้วยเรื่องของการพัฒนาการบริหาร (2563, น.ก) ตามแนวทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นกฎหมายบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2564 นั้น มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในภาค การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น ภายใต้ วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ในสังคม” ของ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ฉบับนี้ จึงได้มีการกำหนด ยุทธศาสตร์ 6 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน เพื่อตอ บสนองคุณภาพและตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงบริบทของสังคมไทย โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 คือ การพัฒนากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูมีศักยภาพในการผลิตกำลังคน เพื่อสนอง ยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 ซึ่งว่าด้วยเรื่องของการขยายโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตที่ยั่งยืนและเท่าเทียมกัน โดยยุทธศาสตร์ด้านที่ 4 - 5 พูดถึงเรื่องการสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษา เพื่อให้คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพได้เข้าถึง เพื่อหวังให้เป็นการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต และในยุทธศาสตร์ด้านที่ 6 มี การส่งเสริมบริหารการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ทุกองค์กรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในจังหวัดสระบุรี มีสถานศึกษาที่สังกัดอาชีวศึกษาทั้งสิ้น 7 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา, 2563) คือ วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี วิทยาลัยเทคนิคมหกเหล็ก วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวง ชิเมนต์ไทยอนุสรณ์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี วิทยาลัยการอาชีพสระบุรี และวิทยาลัยการอาชีพหนองแค ซึ่งบริบทในแต่ละวิทยาลัยนั้นได้มุ่งเน้นการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงานในวิทยาลัย เพราะทั้ง 7 วิทยาลัยนั้นได้ประกาศ เรื่อง การ ขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้เป็นนโยบายการบริหาร และอยู่ในวิสัยทัศน์ของแต่ละ วิทยาลัย และทุกวิทยาลัยได้จัดทำโครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการ ดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564) เพื่อ ปลุกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตพอเพียงที่เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกันเป็น อย่างดี และทำให้นักเรียน นักศึกษามีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม พร้อมฝึกให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและ นักศึกษา มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีความรู้และมีคุณธรรม โดยมีหน่วยงานใน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนสู่วิถีประชา สามารถ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ตามแนวพระราชดำรัสและนโยบายของรัฐบาล นอกจากนี้ผู้บริหาร สถานศึกษาถึงต้องอาศัยหลักการแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ เพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษา

โดยมีเป้าหมายสำคัญในการปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้รู้จักใช้ชีวิตที่พอเพียง คือ เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ที่ตนเองมี ศึกษาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน สร้างจิตสำนึกในการรักษาสีงแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็นไทย โดยมีการดำเนินการ 2 ส่วน ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ และการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งการที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นได้นั้น อีกทั้งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดขีดความสามารถที่พร้อมรองรับต่อยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยนั้น เป็นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุกๆ ด้านอย่างสมดุลบนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่มด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง และคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤตสามารถดำรงได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงจากสภาวการณ์ของสถานการณ์โควิด19 และผลกระทบโดยตรงต่อระบบของการศึกษา และจากที่กระทรวงศึกษาธิการพยายามผลักดันให้ทุกสถานศึกษานำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใ้สถานศึกษานั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับใด

1.2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับใด

1.3.2 แนวทางการพัฒนาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1.4.1 ระยะที่ 1 เชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 7 วิทยาลัย จำนวนครู 489 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 217 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเทียบตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552, น.48-49) ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำในที่นี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ดังนี้

ระยะที่ 2 เชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดสระบุรี โดยมาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 6 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นผู้บริหารที่ได้รับรางวัลการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผู้เชี่ยวชาญหรือครูที่ดำเนินการทำโครงการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและได้รับรางวัลระดับจังหวัดขึ้นไป

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยใช้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) มีภูมิคุ้มกัน 4) คุณธรรม 5) ความรู้

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกทั้งกาย วาจา จิตใจ ตลอดถึงการใช้ความสามารถในการปฏิบัติงานในลักษณะการใช้อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

1.5.1.1 ความพอประมาณ หมายถึง ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน มีความพอดีไม่มากไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเอง หรือภายในท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์สูงสุดก่อนที่จะแสวงหาทรัพยากรภายนอก ส่งเสริมการผลิตสื่อวัตกรรมการสอนสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น รู้จัก เข้าใจ และเห็นคุณค่าของครู พนักงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างพอดี มีประสิทธิภาพตามประมาณที่ได้รับจัดสรรมา รู้จักหลักความพอดีและความสมดุลในการวางแผนประมาณการรายรับรายจ่ายงบประมาณ มีการวางแผนในการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ มีมาตรการในการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ มีการวางแผนอัตราค่าจ้างครูและบุคลากรให้เพียงพอตามเกณฑ์ของสถานศึกษา มอบหมายงานให้ครูและบุคลากร ตามโหลดภาระงานที่พอดี เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน โดยใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต

1.5.1.2 ความมีเหตุผล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาการตัดสินใจในการดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล ตัดสินใจอย่างรอบคอบปราศจากอคติ ส่งเสริมการจัดการศึกษา กิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมตามหลักวิชา มีการตัดสินใจที่รอบคอบและมีเหตุผลในเรื่องที่ต้องพิจารณา ยึดหลักการและเหตุผลเป็นหลัก เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ปรับเงินเดือนให้บุคลากร อย่างปราศจากอคติ มอบหมายงานให้บุคลากรอย่างชัดเจน ตรงตามความสามารถ กำหนดนโยบายในการบริหารโดยเน้นผู้เรียนเป็นหลัก รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติงานตามหลักวิชาการโดยไม่ใช้อารมณ์ เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วม อาทิเช่น ตัวแทน ผู้ปกครอง ท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา

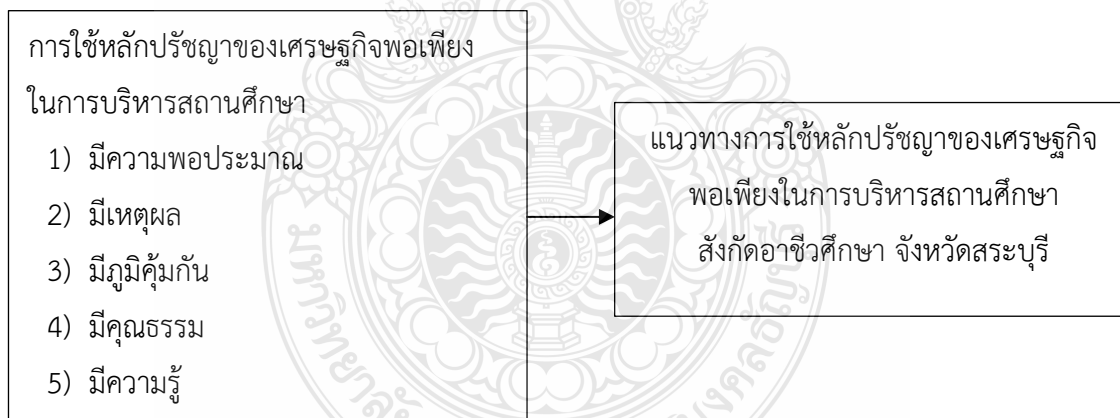
1.5.1.3 ภูมิคุ้มกัน หมายถึง ผู้บริหารเตรียมตัวพร้อมจะรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงรู้เท่าทันสถานการณ์ต่างๆ เตรียมพร้อมรับมือกับสิ่งต่างๆ ไม่เสี่ยงไม่ประมาท คิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน กำหนดกิจกรรม นโยบายที่สามารถยืดหยุ่นทันกับการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ มีการวางแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณและการบริหารงานในด้านต่างๆ ผู้บริหารวางแผนเรื่องอัตราค่าจ้างของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ ติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา สามารถจัดลำดับความสำคัญของแต่ละงานอย่างเข้าใจ ผู้บริหารต้องรู้จักปกป้องความเสี่ยงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับสถานศึกษาได้ และต้องมีแผนสำรองเสมอ อีกทั้งสร้างความตระหนักรู้ให้บุคลากรในสถานศึกษาในการเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน และประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงาน

1.5.1.4 เจื่อนไขคุณธรรม หมายถึง ผู้บริหารยึดหลักธรรมเป็นแนวทางในการบริหาร และการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน มีน้ำใจแบ่งปันช่วยเหลือครูสม่่าเสมอ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่สม่่าเสมอ มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน สามารถบริหารงาน ด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ต้องปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน หมั่นสร้างความ สม่่าคคีในหมู่คณะเสมอ อีกทั้งใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน

1.5.1.5 เจื่อนไขความรู้ หมายถึง ผู้บริหารกำหนดนโยบายที่ชัดเจนตามหลักวิชาที่ เรียนมา และมีการจัดการความรู้ในสถานศึกษา นำความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ใน การบริหารสถานศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง นำหลักวิชาการมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และ แสวงหาความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งส่งเสริมครูและ บุคลากรรู้จักแสวงหาความรู้ในการเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูล สารสนเทศ ตัดสินใจในการดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

1.5.2 ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ ครูจ้างสอนในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระบุรี

1.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.7.1 เพื่อทราบข้อมูลสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี

1.7.2 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาจังหวัดสระบุรี

1.7.3 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในหน่วยงานการศึกษาอื่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.3 บริบทของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

จันทรานี สงวนนาม (2551, น.3) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์ที่ผู้บริหารจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ตลอดจนความสามารถ ในการติดต่อสื่อสารด้วยภาวะผู้นำมนุษย์สัมพันธ์เพื่อบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิเชียร วิทย์อุดม (2550, น.10) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การ ดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ในองค์การ เป็นเรื่องของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือร่วมใจดำเนินการอย่างใดอย่าง หนึ่งเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่องค์การได้ตั้งเป้าหมายไว้

สุนทร โคตรบรรเทา (2551, น.3-4) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การ ประสานงาน การชี้แนะ การเกื้อหนุนของผู้อื่นโดยกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การประเมินผลการ ปฏิบัติงาน จัดหาทรัพยากรองค์การ การสร้างบรรยากาศเกื้อหนุนทางจิตวิทยา การเกี่ยวข้องกับ ผู้ปกครอง การวางแผน การจัดตารางเรียน การทำบัญชี การแก้ปัญหา ความขัดแย้งของครู การแก้ ปัญหาวินัยนักเรียน การประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการอำนวยความสะดวกให้ งานดำเนินต่อไป

มนทิพย์ ทรงกิติพิศาล (2552, น.33) ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

ศิลป์ชัย อ่วงตระกูล(2552, น.8) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกับกลุ่ม บุคคลมืออาชีพ และชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

ณัฐรญา พวงธรรม (2553, น.14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่างๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ

เรื่องยศ แวดล้อม (2556) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าหมายถึง ผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องมีบทบาทในการจัดการและพฤติกรรมขององค์กร ตลอดจนต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเป็นอย่างดี ต้องรู้ถึงเทคนิคในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ บทบาทเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำองค์กรให้ไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผู้นำที่ดีจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

กู๊ด (Good. 1973, p.14) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจภายในสถานศึกษาและการดำเนินการที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เช่น การเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร

แคมป์เบล (Campbell. 1979, p.22) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ในสถาบันการศึกษาเพื่อให้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ ความสามารถ กระบวนการบริหารทรัพยากรต่างๆ ที่สอดคล้องและเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

2.1.2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549, น.32) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะต้องมีบทบาท ดังนี้

- 1) เป็นผู้นำการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย
- 2) เป็นผู้กระตุ้นและชักนำการใช้กำลังคน
- 3) เป็นผู้พัฒนาทรัพยากร
- 4) เป็นผู้พัฒนาเป้าหมายใหม่ๆ ของสถานศึกษาโดยร่วมมือและเกี่ยวข้องกับฝ่ายต่างๆ

5) เป็นผู้แสวงหาทรัพยากรในการพัฒนาสถานศึกษา

เวียงชัย วัชรนิรันดร์ (2553) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ตำแหน่งซึ่งเป็นผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษา โดยมีลักษณะงานเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุมดูแล และการนิเทศงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการ การปกครอง ธุรการหรือบริหารทั่วไป ความสัมพันธ์กับชุมชนและปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

บวร เทศารินทร์ (2557) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

- 1) จัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาด้านวิชาการ บุคคล งบประมาณ บริหารทั่วไป
- 2) จัดตั้งรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณ
- 3) พัฒนาหลักสูตร/จัดการเรียนการสอน
- 4) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ
- 5) กำกับ ติดตาม ประเมินผลตามแผนงาน โครงการ
- 6) ระดมทรัพยากร ปกครอง ดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินฯ
- 7) จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 8) ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน สร้างความสัมพันธ์

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำในวิชาชีพ เสริมสร้างพัฒนาให้การส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สร้างขวัญกำลังใจ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการ ติดตามการทำงานของบุคลากร ให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานอย่างสูงสุด

2.1.3 หลักการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา (2553, น.14) กล่าวว่า การบริหารและการจัดการศึกษา โดยแบ่งขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน

- 1) ด้านการบริหารวิชาการ
- 2) ด้านการบริหาร งบประมาณ
- 3) ดำเนินการบริหารงานบุคลากร
- 4) ด้านการบริหารทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.30-32) ได้กำหนดว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงนำหลักการว่าด้วยบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งที่เรียกทั่วไปว่า ธรรมาภิบาล มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าว ได้แก่

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2554, น.47) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันปฏิบัติงาน โดยใช้ทรัพยากรและกลวิธีที่เหมาะสมทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

วันวิสา ยังช่วย (2556) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารสถานศึกษาเป็นการประสานงานให้บุคคลต่างๆ ปฏิบัติงานร่วมมือกันดำเนินการให้เป็นไปด้วยดี และบำรุงรักษาสถานศึกษาให้ดำรงอย่างมั่นคงและมีความเจริญก้าวหน้าในสถานศึกษายิ่งขึ้นต่อไป

แบลนชาร์ด (Blanchard, 1972, p.79) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทาง กระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1987, p.58) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการของการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า หลักการบริหารสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานในการบริหารสถานศึกษา ปฏิบัติงานร่วมมือกันดำเนินการให้เป็นไปด้วยดี บำรุงรักษาสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา มีการประสานงาน ควบคุม รายงาน และควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาตามที่วางไว้

2.1.4 ขอบข่ายการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น.14) ได้กำหนดขอบข่ายงานที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติไว้ 6 งาน คือ 1) งานวิชาการ 2) งานบริหารบุคคล 3) งานบริหารกิจการนักเรียน 4) งานธุรการ การเงิน 5) งานอาคารและสถานที่ และ 6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2547, น.89) กล่าวถึง การบริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ซึ่งอธิบายรายละเอียดไว้ ดังนี้

งานวิชาการ เป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสีย

ทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการ 12 ประการ ดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร
- 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 7) การนิเทศการศึกษา
- 8) การแนะแนวการศึกษา
- 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การบริหารงบประมาณ มีหลักการของสถานศึกษา คือ มุ่งมั่นการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ และพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณ ตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน คือ การวางแผนงบประมาณ การคำนวณต้นทุน การจัดระบบการจัดหาพัสดุ การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน การบริหารสินทรัพย์ และการตรวจสอบภายในมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงบประมาณ ไว้ดังนี้

- 1) การจัดทำและเสนอของงบประมาณ
- 2) การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
- 3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล
- 4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 5) การบริหารการเงิน การเบิกเงินจากคลัง
- 6) การบริหารบัญชี การจัดทำบัญชีการเงิน

7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา หมายถึง ความสำคัญทุกกระบวนการขั้นตอนการบริหารงานบุคคล และกระบวนการพัฒนาการ ส่งเสริมขวัญกำลังใจเพื่อให้มีผลต่อการปฏิบัติงานตามที่คาดหวัง โดยองค์คณะบุคคลที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น และยึดหลักตามระบบคุณธรรม 4 ประการ ได้แก่ หลักความสามารถ (Competence) หลักความเสมอภาค (Equality) หลักความมั่นคง (Security) และ หลักความเป็นกลางทางการเมือง (Political Neutrality)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานด้านบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไว้ดังนี้

- 1) งานธุรการ
- 2) กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- 3) กลุ่มงานสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 4) กลุ่มงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ
- 5) กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร
- 6) กลุ่มงานวินัยและนิติการ
- 7) งานเลขานุการ อ.ก.ค.ส. เขตพื้นที่

การบริหารงานทั่วไปไว้ดังนี้ การบริหารงานทั่วไปเป็นภาระงานอีกงานหนึ่งที่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้รับผิดชอบ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สมาน อัครวุฒิ, 2551, น.400) การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพเป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการพัฒนาการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ของงาน ต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประสานและสนับสนุนในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยมีขอบข่ายดังต่อไปนี้

1) ยึดหลักให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่กำกับ ดูแล ส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

2) มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามหลักการการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก

โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตามกฎเกณฑ์ กติกา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3) มุ่งพัฒนาองค์กรทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม สามารถเชื่อมโยง ติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็วด้วยระบบเครือข่ายและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

4) การบริหารงานทั่วไปเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป สรุปพอสังเขปได้ดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2554, น.82-84)

1) ด้านวิชาการ ประกอบด้วย (1) มีความรู้และเป็นผู้นำด้านวิชาการ (2) มีความรู้มีทักษะ มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน (3) สามารถใช้ความรู้และประสบการณ์ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันท่วงที (4) มีวิสัยทัศน์ (5) มีความริเริ่มสร้างสรรค์ (6) ใฝ่เรียนใฝ่รู้ มุ่งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (7) รอบรู้ทางด้านการศึกษา (8) ความรับผิดชอบ (9) แสวงหาข้อมูลข่าวสาร (10) รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ (11) ใช้นวัตกรรมทางการบริหาร และ (12) คำนี้ถึงมาตรฐานวิชาการ

2) การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย (1) เข้าใจนโยบายอำนาจหน้าที่และกิจกรรมในหน่วยงาน (2) มีความรู้ระบบงบประมาณ (3) เข้าใจระเบียบคลัง วัสดุ การเงิน (4) มีความซื่อสัตย์สุจริต (5) มีความละเอียดรอบคอบ (6) มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (7) หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ และ (8) รายงานการเงินอย่างเป็นระบบ

3) การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย (1) มีความรู้ ทักษะประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล (2) เป็นแบบอย่างที่ดี (3) มีมนุษยสัมพันธ์ (4) มีอารมณ์ขัน (5) เป็นนักประชาธิปไตย (6) ประนีประนอม (7) อุดหนุนอดกลั้น (8) เป็นนักพูดที่ดี (9) มีความสามารถในการประสานงาน (10) มีความสามารถจูงใจให้คนร่วมกันทำงาน (11) กล้าตัดสินใจ และ (12) มุ่งมั่นพัฒนาองค์การ

4) การบริหารทั่วไป ประกอบด้วย (1) เป็นนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี (2) เป็นผู้ตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่ดี (3) มีความรู้และบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย (4) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร (5) รู้จักมอบอำนาจและความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม ความคล่องแคล่ว ว่องไวและตื่นตัวอยู่เสมอ (7) มีความรับผิดชอบต่องานสูงไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค และ (8) กำกับติดตามและประเมินผล

สรุปได้ว่า ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารนั้น มีขอบข่ายในการบริหารทั้งหมด 4 ด้าน คือ บริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารบุคลากร และบริหารงานทั่วไป ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะเก่งในการบริหารทั้ง 4 ด้านแล้วยังต้องเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี และเป็นผู้กำหนดทิศทางของผู้แก้ปัญหาและผู้สร้างแรงจูงใจในสถานศึกษา จึงจะนำพาให้ประสบความสำเร็จในด้านการบริหารสถานศึกษา

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นแนวคิดและปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสแนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นที่ประจักษ์ชัดแก่ประชาชนทั่วกันว่า เป้าหมายของการพัฒนาประเทศ คือ ให้ประเทศไทยมีความมั่นคงและมีความเจริญก้าวหน้า โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ ประชาชนต้องมีความสุข พึ่งตนเองได้ ประกอบอาชีพก้าวหน้า มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และทรงมีพระราชประสงค์ให้ประเทศไทยเป็นประเทศพออยู่พอกิน หรืออีกนัยหนึ่งคือ เศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน ซึ่งต่อมาพระองค์ทรงรับสั่งว่าคือ เศรษฐกิจพอเพียง (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, 2555, น.13) รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนา โดยการประสานความร่วมมือกันของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และประชาชน เพื่อให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงสามารถพึ่งตนเองได้ (มีนา เหล็กสีไทย, 2552, น.45-46) เศรษฐกิจพอเพียงชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และในขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร ความมีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี จนถึงวันนี้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับคนกลุ่มหนึ่งก็คือ การพึ่งตนเอง ซึ่งความหมายที่แท้จริงของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความหมายกว้างกว่าแค่การพึ่งตนเองโดยที่ไม่เกี่ยวข้องใคร และ

ไม่ใช่แค่เรื่องการประหยัด แต่ครอบคลุมถึงการเกี่ยวข้องกับผู้อื่น การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งจำแนกได้ 3 ระดับ คือ

- 1) เศรษฐกิจแบบพื้นฐาน เป็นการพอเพียงแบบครอบครัว
- 2) เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า เน้นความพอเพียงในกลุ่มหรือองค์กร
- 3) เศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าที่เน้นความพอเพียงในระดับเครือข่าย

ฐิติมน ทองพิมพ์ (2551, น.9) สรุปไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกคน ทุกอาชีพ โดยมีการพัฒนาตามศักยภาพ มีความรู้ มีคุณธรรม พึ่งตนเอง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความคิดไตร่ตรองหาเหตุผลในการตัดสินใจ รู้จักใช้จ่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ลุ่มหลง อบายมุข หรือคำโฆษณา และพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

จรายพร ธรินทร์ (2551 อ้างถึงใน ศรีทธาธิป มาประสพ, 2551, น.31) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดในการตัดสินใจเพื่อให้เกิดการพัฒนาประโยชน์ที่สุดต่อทุกคน

สุเมธ ตันติเวชกุล (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2550, น.21) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจที่อุ้มชูตัวเอง อยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกิน พอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วแต่อย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะพอเพียงที่จะพึ่งตนเองได้ ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

นภดล หงส์ศรีพันธ์ (2552, น.17) สรุปไว้ว่า เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตเพื่อให้สามารถปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงต่อสถานภาพของโลกในปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันบนเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งจะนำชีวิตไปสู่เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมที่ก้าวหน้า ยั่งยืน สมดุล มั่นคง

ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ (2547 อ้างถึงใน นิภาพร, 2551, น.32) กล่าวว่าคือ ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศ นอกประเทศ ในการผลิตสินค้าหรือบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงบุคคลต่างๆ ในสังคมนั้นๆ โดยไม่ต้องพึ่งปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของแต่เน้นการพึ่งตนเอง

นิภาพร เครือมา (2551, น.32) ได้สรุปไว้ว่า เป็นแนวคิดและการปฏิบัติที่เป็นการพัฒนาที่ยึดหลักทางสายกลางในการดำรงชีวิต โดยให้ความสำคัญในการดำรงชีวิตอยู่บนส่วนของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และเน้นการพัฒนาจิตใจ สร้างจิตสำนึก คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของเศรษฐกิจ สังคม ปัจจุบันอย่างปลอดภัย เป็นกรอบแนวคิดในการตัดสินใจเพื่อให้เกิดการพัฒนาประโยชน์เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกคน ทุกอาชีพ โดยมีการพัฒนาตามศักยภาพ มีความรู้ มีคุณธรรม พึ่งตนเอง

พึ่งพาอาศัยซึ่งกัน ปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพของโลกในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน บนเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม

2.2.2 ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

มูลนิธิชัยพัฒนา (2563) กล่าวว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานมานานกว่า 30 ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517 พระองค์ทรงให้พระบรมราโชวาทไว้ว่า “...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งทันสมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่จะรุ่มเรื่องอย่างยอด แต่เรามีความพออยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้...” พระบรมราโชวาทนี้ทรงเห็นว่า แนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียวอาจจะเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น

สุรยุทธ์ จุลานนท์ (2549) กล่าวปาฐกถาพิเศษ เมื่อวันศุกร์ที่ 24 พฤศจิกายน 2549 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล สรุปได้ใจความสำคัญ ดังนี้ ประชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงยึดหลัก “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ให้พัฒนาบนพื้นฐานดั้งเดิมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต การพัฒนาต้องเริ่มจาก “การพึ่งตนเองก่อน” โดยต้องรู้จักประมาณตน ทำทุกอย่างอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ประมาท สิ่งเหล่านี้จะสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับเราต่อไปด้วย หลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นหลักการของการพึ่งตนเอง ทำอะไรอย่างเป็นขั้นตอน ไม่รีบร้อน ไม่ก้าวกระโดด ไม่ประมาท รู้จักเลือกสรรและใช้อย่างเหมาะสม ระมัดระวัง และมีความพอดีพอเหมาะพอควร สรุปได้ว่าเป็น ความพอเพียง ความสมเหตุสมผล พิจารณาหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่เสี่ยง หรือส่งผลกระทบต่ออย่างมากมาย ในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานทางธุรกิจในปัจจุบัน ในเรื่องของการที่จะใช้ปัจจัยความเสี่ยงมาพิจารณา ก็ไม่ได้แตกต่างจากสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานไว้ ซึ่งเป็นที่แพร่หลายในการบริหารงานโดยทั่วไปอยู่แล้ว

จिरายู อิศรางกูร ณ อยุธยา (2549) ได้กล่าวถึงเรื่องความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อวันศุกร์ที่ 24 พฤศจิกายน 2549 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ว่า ในอดีตมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ก่อนแล้วภายหลังที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ.2540 ทำให้ประเทศไทยต้องประสบปัญหามากมายจากธุรกิจที่ล่มสลาย ประชาชนได้รับความเดือดร้อน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงได้รับสั่งให้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้อัญเชิญมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2544-2549) และใช้คำนิยาม “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามที่ราชเลขาธิการได้แจ้งเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2542 ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไข และพระราชทานอนุญาต ไว้ดังนี้ คำว่า “พอเพียง” หมายถึง หลักการ 3 ข้อ กล่าวคือ

- 1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่สุดโต่ง ไม่มากหรือน้อยเกินไป
- 2) ความมีเหตุมีผล คือ การใช้ความรู้และเหตุผลในการตัดสินใจ มากกว่าใช้อารมณ์หรือตัดสินใจปัจจุบันทันด่วน
- 3) การมีระบบภูมิคุ้มกัน คือ ไม่เสี่ยงเกินไป มีการจัดการความเสี่ยงนั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จะอยู่นอกเหนืออิทธิพลของเรา ทำให้เกิดความเสี่ยง จึงต้องมีภูมิคุ้มกันจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ คำว่า “อาศัย” หมายถึง เงื่อนไขหรือวิธีการที่ใช้กับหลักการทั้ง 3 ข้อข้างต้น คือ

- 1) รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง กำกับการใช้เหตุและผลต่างๆ อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ใช่เป็นความรู้จากตำราเพียงอย่างเดียวหากแต่เป็นความรู้ที่ได้มาจากการมีประสบการณ์ ซึ่งอาจจะอาศัยความรอบคอบ ระมัดระวัง พร้อมๆ กันไปด้วย

- 2) คุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ตลอดจนมีความเพียรและรู้จักใช้ปัญญาในการดำเนินงาน ทั้งนี้หากนำหลักการ “พอประมาณ เหตุผล และสติ” มาประยุกต์ใช้ด้วยเงื่อนไข “รอบรู้ รอบคอบ และคุณธรรม” จะทำให้ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม มีความมั่นคงและเกิดภาวะสมดุลท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่ต้องแข่งขันสูง ต้องเจริญก้าวหน้า ทุกคนต้องมีดาวดวงเดียวกัน หรืออีกนัยหนึ่งคือ เป้าหมายเดียวกัน ซึ่งจะต้องทำความเข้าใจร่วมกันอย่างถ่องแท้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และร่วมขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจพอเพียงด้วยกัน ซึ่งขณะนี้คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตระหนักดี ซึ่งได้จำแนกกลุ่มคนเอาไว้ 8 กลุ่มที่จะต้องทำความเข้าใจและนำไปใช้ ได้แก่ กลุ่มผู้นำทางความคิดกลุ่มนักวิชาการในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งจะไปทำหน้าที่บรรจุนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงให้อยู่ในระดับมหาวิทยาลัย กลุ่มนักวิชาการในระดับประถมถึงมัธยมปลาย คอยปลูกฝังให้กับกลุ่มเยาวชน ทั้งในและนอกหลักสูตร กลุ่มการเมือง เช่น สถาบันพระปกเกล้า องค์กรภาครัฐ ให้เป็นผู้นำทางความคิด และมีบทบาท

ในการริเริ่ม สนับสนุน สื่อมวลชน ทำหน้าที่สร้างความเข้าใจ กระจายข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ ให้เกิด ผลต่อการนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ได้แก่ ชุมชน องค์กร ต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานได้ ที่สำคัญคือ องค์กรภาครัฐจะต้องกำหนดนโยบายและแปลง นโยบายสู่การปฏิบัติ โดยไม่ทำอย่างรวดเร็ว ข้ามขั้นตอน และต้องมีความยั่งยืน เช่น เมื่อพูดถึงความ ก้าวหน้าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งยังมีความสำคัญ แต่ต้องคำนึงถึงคุณภาพของความ ก้าวหน้า และความสมดุลด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่สูตรสำเร็จ ไม่สามารถเอามาใช้เป็นสูตร สำเร็จได้กับทุกแห่งไปหมด แต่แท้ที่จริงนั้นต้องเอาไปใช้ภายใต้สภาวะการณ์ที่มีความหลากหลายเป็น อย่างยิ่ง หรือเรียกว่า คำนึงต่อ “ภูมิสังคม” ด้วยการปรับใช้ จึงเป็นเรื่องของความร่วมมือระหว่าง ภาคเอกชนและรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม ตลอดจนภาคประชาสังคมที่มีความปรารถนาดีต่อประโยชน์สุข ของประชาชน และดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

อาชว์ เตาลานนท์ (2549) ได้กล่าวถึงเรื่องความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง เมื่อวันศุกร์ที่ 24 พฤศจิกายน 2549 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ว่า ธุรกิจอาจนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในด้านต่างๆ แล้วโดยไม่รู้ตัว อาทิ ธุรกิจที่เน้นการพัฒนาบุคลากร หากคนดี เช่น บริษัทปูนซิเมนต์ไทย เน้นทรัพยากรบุคคลมีคุณธรรม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าให้กับ ชุมชนของ ปตท. กพผ. ธุรกิจในเครือสหพัฒน์ฯ ที่เน้นให้ทุนเด็กเรียน หรือเครือเจริญโภคภัณฑ์จัดตั้ง มูลนิธิพัฒนาชนบทและพัฒนาเกษตรกร เป็นต้น อย่างไรก็ตามธุรกิจอีกไม่น้อยที่ยังไม่ได้นำปรัชญา ดังกล่าวไปใช้ ซึ่งมีสาเหตุจากคิดว่าไม่เกี่ยวกับตนเอง เป็นเรื่องของคนจนไม่เกี่ยวกับธุรกิจแต่อย่างใด หรือคิดว่าปรัชญาเป็นนามธรรม นำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมค่อนข้างยากหากไม่นำปรัชญาฯ ไปใช้จะ เกิดอะไรขึ้น ดูจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ.2542 มีธุรกิจจำนวนมากที่ต้องล้มละลาย การนำ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ต้องเริ่มจากภายในพิจารณาในกรอบของคุณธรรม เนื่องจาก

- 1) ภาวะการณ์แข่งขันที่สูง เช่น ธุรกิจการค้าปลีกในปัจจุบันทำให้ล้มความพอดีหรือ เรียกว่าล้มกติกา
- 2) ธุรกิจมีการขยายตัวเมื่อมีโอกาส เช่น เพิ่มจำนวนพนักงาน ทำให้เกิดการล้มตัว ไม่คำนึงถึงความพอประมาณ เปรียบเทียบกับการดำเนินธุรกิจก็เหมือนกับการขับรถยนต์ที่ต้องใช้ทั้ง เบรคและคันเร่ง จึงต้องใช้อย่างระมัดระวัง มีสติ
- 3) หากมีกำไรสูงขึ้น ความเสี่ยงสูงขึ้นจำเป็นต้องหาภูมิคุ้มกันไว้ เช่น การบริหารความ เสี่ยง เดิมเชื่อกันว่าธุรกิจต้องเน้นกำไรสูงสุด แต่ความเสี่ยงมาจากกำไรระยะสั้น หากต้องการให้ ธุรกิจอยู่ได้นานต้องเน้นกำไรระยะยาว และต้องมีตัวชีวิตอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น การขยายตัวของตลาด ประสิทธิภาพ ผลตอบแทนการลงทุน เป็นต้น และปัจจุบันก็เพิ่มกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเป็นตัวชีวิตความ สำเร็จเพิ่มอีกตัวหนึ่ง ปัจจุบันมีการมองว่าธุรกิจเป็นส่วนหนึ่งของสังคมก็ต้องรับผิดชอบต่อสังคม ต่อชุมชน

และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องมีการปลูกจิตสำนึกให้กับองค์กรและพนักงานทุกคน นอกจากธุรกิจจะมีการนำกติกาการบริหารแบบ CG มาใช้ (CG ย่อมาจาก Corporate Governance หมายถึง กติกาเชิงธุรกิจขององค์กรธุรกิจ) และเพิ่มกติกาด้านสังคมเข้ามาด้วย เป็น CSG (Corporate Social Governance) มาใช้ ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงเสมือนเป็นร่มอันใหญ่ที่ครอบคลุม CG CSG การบริหารการเงินลูกค้า โดยต้องดูสิ่งเหล่านี้ให้สมดุล ใช้ความพอประมาณ ให้มีภูมิคุ้มกัน มีเหตุผล

อำพน กิตติอำพน (2549) ได้กล่าวถึงเรื่องความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2549 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ว่า การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 นำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางโดย มุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” แผนฯ ฉบับที่ 9 ได้บัญญัติ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน มุ่งพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคนสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมแผนฯ ฉบับที่ 10 นำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาเป็นแนวทาง ซึ่งพระองค์ทรงเน้น 3 เรื่อง คือ

- 1) การพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของคน
- 2) ความหลากหลายและภูมิสังคม
- 3) การทำตามขั้นตอนต่างๆ โดยใช้ความรู้ ความรอบคอบ

การจัดทำแผนฯ 10 ได้มีการวิเคราะห์โอกาส วิกฤติผลกระทบในบริบทการพัฒนาสถานะและทิศทางการปรับตัวอย่างรอบคอบ คือ

- 1) การพัฒนาในกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้าและบริการอย่างเสรี การเข้าสู่สังคมแห่งความรู้ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การเคลื่อนย้ายของคนอย่างเสรี การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 2) สถานะของประเทศ ทางด้านสังคม เศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการโดยเฉพาะด้านสังคม การศึกษามีปัญหา สุขภาวะด้อยลง

- 3) แนวคิดและทิศทางการปรับตัวของประเทศไทย โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทางสายกลาง การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ความรู้ในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกในคุณธรรม จริยธรรม

อุดมพร อมรธรรม(2549,น.21-22)กล่าวสรุปถึงความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดถือหลักการที่ว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” โดยมุ่งเน้นการผลิตพืชผลให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นอันดับแรก เมื่อเหลือจากการบริโภคแล้ว จึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้าเป็นอันดับรองลงมา ผลผลิตส่วนเกินที่ออกสู่ตลาดก็จะเป็น

กำไรของเกษตรกร ในสภาพการณ์เช่นนี้เกษตรกรจะกลายเป็นผู้กำหนดหรือเป็นผู้กระทำต่อตลาดแทนที่ว่าตลาดจะเป็นตัวกระทำหรือเป็นตัวกำหนดเกษตรกรดังเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และหลักใหญ่ที่สำคัญยิ่ง คือ การลดค่าใช้จ่าย โดยการสร้างสิ่งอุปโภคบริโภคในที่ดินของตนเอง เช่น ข้าว น้ำ ปลา ไก่ ไม้ผล พืชผัก ฯลฯ

ประการที่สอง เศรษฐกิจแบบพอเพียงให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของชาวบ้าน ทั้งนี้ กลุ่มชาวบ้านหรือองค์กรชาวบ้านจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้หลากหลายครอบคลุมทั้งการเกษตรแบบผสมผสานหัตถกรรมการแปรรูปอาหาร การทำธุรกิจค้าขาย และการท่องเที่ยวระดับชุมชน ฯลฯ เมื่อองค์กรชาวบ้านเหล่านี้ได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและมีเครือข่ายที่กว้างขวางมากขึ้นแล้ว เกษตรกรทั้งหมดในชุมชนก็จะได้รับการดูแลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้รับการแก้ไขปัญหาในทุก ๆ ด้าน เมื่อเป็นเช่นนี้ เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก็จะสามารถเติบโตไปได้อย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งหมายความว่าเศรษฐกิจสามารถขยายตัวไปพร้อม ๆ กับสภาพการณ์ด้านการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น

ประการที่สาม เศรษฐกิจแบบพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีความเมตตา ความเอื้ออาทร และความสามัคคีของสมาชิกในชุมชนในการร่วมแรงร่วมใจเพื่อประกอบอาชีพต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจึงมิได้หมายถึงรายได้แต่เพียงมิติเดียว หากแต่ยังรวมถึงประโยชน์ในมิติอื่นๆ ด้วย ได้แก่ การสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน ความสามารถในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของไทยให้คงอยู่ตลอดไป

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ช่วยให้การดำเนินชีวิตของผู้คนที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เกิดประโยชน์อย่างสูง ทั้งในแง่ชีวิตส่วนตัว ในส่วนของสังคม อีกทั้งการใช้ชีวิตตั้งมั่นในความไม่ประมาทอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง นอกจากนี้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังสามารถขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติให้ก้าวอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

2.2.3 องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและได้พระราชทาน เพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต และปฏิบัติตนให้แก่ประชาชนทุกระดับทุกสาขาวิชาชีพมาโดยตลอด นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา โดยพระองค์ทรงห่วงใยต่อสถานการณ์และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตอยู่ของคนไทย และสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ จนกระทั่งเข้าสู่ห้วงเวลาที่ประเทศประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ในปี พ.ศ. 2540 และภายหลังจากปัญหาวิกฤต พระองค์พระราชทานแนวทางแก้ไข

ปัญหา เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทรงเตือนทุกฝ่ายให้ รู้จักคำว่า “พอเพียง” อย่าทำอะไรเกินตัว ทำอะไรต้องควรรอบคอบ ไม่ประมาท ดำรงชีวิตอย่างสมถะ และสามัคคี ซึ่งจะนำพาตนเอง และประเทศชาติให้รอดพ้นภาวะวิกฤตต่างๆ และนำไปสู่ความสุขได้” เศรษฐกิจพอเพียง' เป็นปรัชญาแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวิถีไทยทั้งในด้านการพัฒนาและการบริหาร ให้ดำเนินไปบน “ทางสายกลาง” โดยผู้ปฏิบัติจะต้องมีคุณลักษณะที่เป็นฐานราก คือ มีความรู้ทั้งในด้าน ความรอบรู้รอบคอบและความระมัดระวัง และเป็นคนดีมีคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การมี สติปัญญาและความเพียร โดยมีวิธีปฏิบัติที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ การมีเหตุผล และการสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวเอง ซึ่งนำไปสู่เป้าหมายเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง รอดพ้นจาก วิกฤตและรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่ เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไป อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการ กระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3) ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้าน ต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมี เงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

(3.1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อง รอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในการปฏิบัติ

(3.2) เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต จากนั้นก็มี ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ให้ความหมายขององค์ประกอบทั้ง 3 ห่วง และ 2 เงื่อนไข ไว้ดังนี้

(3.2.1) ความพอประมาณ

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2549, น.12) กล่าวว่า ความพอประมาณ ประกอบด้วย 3 ประการ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

(1) มีคุณธรรมถูกต้องดีงาม คือ แบ่งปัน ไม่เอาเปรียบคนอื่น ไม่เอา เปรียบธรรมชาติ คุณธรรมนำชีวิต นำธุรกิจการงาน ไม่เอาเงินนำหน้า ปัญญาตามหลัง

(2) รู้จักตัวเอง รู้รากเหง้า ภูมิใจเชื่อมั่น คือ รู้คุณค่าที่มาของตนเอง
เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิใจในกำเนิด ถิ่นฐานบ้านเกิด รากเหง้าเผ่าพันธุ์ บรรพบุรุษ ภูมิใจในของกิน
ของใช้พื้นบ้าน กินอยู่แบบไทย วิถีไทยเข้าถึงคุณค่ามากกว่ายึดติดรูปแบบ

(3) มีชีวิตเรียบง่าย พออยู่พอกิน พอใช้ คือ ไม่หน้าใหญ่ ไหลตาม
กระแส รู้กาลเทศะ มีความสุขตามอัตภาพ ขนาดปริมาณที่พอดี ไม่มากเกินไป ไม่ใหญ่เกินไป ไม่ติดแบรนด์
เกิดแต่สร้างภาพ ไม่ไหลตามกระแสตามโฆษณา บ้าบริโภค

จिरายู อิศรางกูร ณ อยุธยา (2551, น.4) กล่าวว่า ความพอประมาณ
หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551, น.182) กล่าวว่า ความพอประมาณ
หมายถึง การคิด พูด ทำ อย่างประมาณตน บนพื้นฐานความเป็นจริง ให้เกิดความพอดี พอเหมาะ
พอควร โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น

สมพร เทพสิทธิ์า (2553, น.3) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง
ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการ
บริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ อาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การยึดตนอยู่บนทางสายกลางก็เป็นได้

ณสิตา อรรถะพันธุ์ (2553) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง
ความพอดีที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการ
บริโภคที่อยู่ในระดับความพอประมาณ

เกษม วัฒนชัย (2555) กล่าวว่า ความพอประมาณ เป็นการดำเนิน
ชีวิตตามอัตภาพ หรือสภาวะของบุคคลหรือองค์กรในขณะนั้นด้วยทางสายกลาง สมดุลไม่มากเกินไป
ไม่น้อยเกินไป ไม่สุดโต่งเกินไปพอดี เช่น ใช้จ่ายได้แต่ต้องไม่ฟุ่มเฟือยจนสร้างหนี้สินให้กับตนเองและ
ครอบครัว อดออมแต่ต้องไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนตนเองลำบาก หรือเอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่น

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2554, น.90) กล่าวว่า ความ
พอประมาณ หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเอง หรือภายในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์
สูงสุดก่อนที่จะแสวงหาทรัพยากรแหล่งทุน วัตถุประสงค์สิ่งของ หรือบริการต่างๆ จากภายนอก จึงจะเป็นการ
ใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะ พอควรกับสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมใน
แต่ละท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจากภายในโดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น
ชุมชน ก่อนแล้วจึงค่อยขยายเชื่อมโยงกับภายนอกอย่างเป็นขั้นตอนตามความจำเป็น

ปรียานุช ธรรมปิยา (2555, น.47) กล่าวว่า ความพอประมาณ
หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเองหรือภายในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อนที่จะ
แสวงหาทรัพยากร แหล่งทุน วัตถุประสงค์ หรือสิ่งของบริการต่างๆ จากภายนอก จึงจะเป็นการใช้ทรัพยากร

อย่างพอเหมาะ พอควร กับสภาวะทางเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ภูมิสังคม เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจากภายใน โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่นชุมชนก่อน และจึงค่อยขยายเชื่อมโยงกับภายนอกอย่างเป็นขั้นตอนตามความจำเป็น

ปริศนา ตันติเจริญ (2563) ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และเมื่อพิจารณา วัฒนธรรมและประเพณีที่มีอยู่ในสังคมไทย จะเห็นได้ว่า ความพอประมาณเป็นแนวปฏิบัติที่มีมานาน สังเกตได้จากลักษณะการดำรง ชีวิตของคนไทยที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หรือฟุ่มเฟือยจนเกินกว่าศักยภาพ ของตน อีกทั้งรู้จักช่วยเหลือ เกื้อกูลแก่กันโดยการแบ่งปันส่วนที่สามารถหาได้เกินกว่า ความต้องการของ ตนไปสู่ผู้ที่ด้อยกว่าในสังคม

(3.2.2) ความมีเหตุผล

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2549, น.12) กล่าวว่า ความมีเหตุผล ประกอบด้วย 3 ประการ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

(1) มีหลักวิชา คือ กินอยู่อย่างมีข้อมูลอย่างมีคุณภาพตัดสินใจด้วย ข้อมูลความรู้ “รู้เขารู้เรา” รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ไม่ทำตามๆ กัน รู้ตัวเองรู้ท้องถิ่น รู้ศักยภาพ รู้ “ทุนชุมชน” รู้ปัญหาโลกาภิวัตน์ แสวงหาความรู้ ศึกษาในระดับสูงขึ้นไปตามศักยภาพของตนเอง

(2) มีแผนคือ มีแผนชีวิต ครอบครัว แผนชุมชน แผนยุทธศาสตร์ แผนงานองค์กร แผนงบประมาณครอบครัว รายรับ รายจ่าย หนี้สิน แผนการลงทุน แผนเศรษฐกิจ พอเพียง

(3) เป็นมืออาชีพ คือ คุณภาพ มั่นคง ยั่งยืน (quality, consistency, sustainability) “อิทธิบาทสี่” (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) ใจรัก รู้จริง รู้รอบ รู้ลึก ทำดีมีคุณภาพด้วยความสม่ำเสมอ

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2551, น.4) กล่าวว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจาก เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551, น.182) กล่าวว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความถูกต้อง ความเป็นจริงตามหลัก วิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ ทั้งระยะสั้นระยะยาว ทั้งต่อ ตนเอง ต่อผู้อื่นและส่วนรวมอย่างรอบคอบ การพิจารณาแยกแยะให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัย ต่างๆ อย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมีข้อผิดพลาดน้อย

และเช่นเดียวกันการที่จะวางแผนดำเนินการ หรือจะทำอะไรอย่างสมเหตุสมผลได้นั้น ต้องอาศัยความรู้ มีความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ที่จะจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ มีความรอบคอบในการคิดพิจารณา ตัดสินใจ โดยใช้สติปัญญาด้วยความตั้งมั่นของจิตที่มีคุณภาพในทางที่ถูกที่ควร

สมพร เทพสิทธิ์า (2553, น.3) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์(2554, น. 90) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจในการดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของความถูกต้องความเป็นจริง ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจรรยา และวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่น และส่วนรวมอย่างรอบคอบ การพิจารณาแยกแยะให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่างๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อผิดพลาดน้อยและเช่นเดียวกันการที่จะวางแผนดำเนินการหรือจะทำอะไรอย่างสมเหตุสมผลได้นั้น ต้องอาศัยความรู้ มีความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ที่จะจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ มีความรอบคอบในการคิด พิจารณาตัดสินใจ โดยใช้สติปัญญา ด้วยความตั้งมั่นของจิตที่มีคุณภาพในทางที่ถูกที่ควร

ศิริรัตน์ กัลป์ชาณ(2554)กล่าวว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การคิดการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับความพอเพียงอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

เกษม วัฒนชัย(2555) กล่าวว่า ความมีเหตุผล เป็นการใช้สติและปัญญาในการตัดสินใจด้วยเหตุด้วยผลโดยปราศจากอารมณ์หรืออคติ มีความยับยั้งชั่งใจกับความอยากได้ อยากมี อยากเป็น โดยที่ความมีเหตุมีผลต้องเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายได้ ไม่ว่าจะปฏิบัติตามหลักวิชา หลักกฎหมาย กฎเกณฑ์ทางสังคม หรือหลักศีลธรรมก็ตาม

ปรียานุช ธรรมปียา (2555, น.47) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล ถูกต้องตามหลักความเป็นจริง โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต อย่างรอบคอบ

ปริศนา ตันติเจริญ (2563) กล่าวว่า ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจ เกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมี

เหตุผล โดย พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่า ความมีเหตุผลในปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง เน้นการตัดสินใจและการปฏิบัติบนพื้นฐานของความรู้และ ประสบการณ์

(3.2.3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2549, น.12) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประกอบด้วย 3 ประการ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระบบชีวิตที่ดี คือ กรอบครัวอบอุ่น มีความมั่นคงในชีวิต ลูกได้รับการเลี้ยงดูที่ดี ลูกมีการศึกษาที่ดี
2. ระบบเศรษฐกิจสังคมชุมชนท้องถิ่นที่ดี คือ ชุมชนเข้มแข็ง มีระบบเศรษฐกิจชุมชน สวัสดิการชุมชน เครือข่ายชุมชน เครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน เกษตรผสมผสาน สหกรณ์ SMEs เน้นการผลิตเพื่อบริโภคในท้องถิ่น ก่อนพึ่งตลาดภายนอกหรือส่งออก
3. ระบบการจัดกรองค์กรที่ดี คือ องค์กร หน่วยงานรัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ มีธรรมาภิบาลบรรษัทระบบการจัดการที่ดี มีผู้นำและผู้ตามที่ดีผู้นำสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้ทุกคนใจดี ใจกว้างใจสู้ใจถึง (เข้าใจ – เข้าถึง)

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551, น.182) กล่าวว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การไม่ประมาท ไม่เสี่ยง มีความรอบคอบเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2551, น.4) กล่าวว่า หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จะนำชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ไปสู่การพัฒนาที่ สมดุล มั่นคง และยั่งยืน

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์(2554, น. 91) กล่าวว่า การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมสิ่งแวดลอม และวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่วงที่ กล่าวโดยย่อคือ การที่เห็นว่าทุกอย่างไม่แน่นอนมีความเป็นไปได้ที่จะแปรปรวน ผันผวนเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฉะนั้น การที่จะทำอะไรก็ตามต้องไม่เสี่ยง ไม่ประมาท คิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นแล้วเตรียมตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีภูมิด้านทานที่จะคุ้มครองตัวเองได้ เตรียมวิธีการทำงานในรูปแบบต่างๆ ให้พร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จะได้

สามารถดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ขลุกขลักต้องหยุดชะงักกลางคัน และนำมาซึ่งความต่อเนื่องของการพัฒนาในระยะยาว

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550,น. 13-16)กล่าวว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ การเตรียมตัวให้พร้อมกับการรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล คือ การเตรียมพร้อมรับมือกับการแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น

ณัฐพงษ์ ทองภักดี(2551,น.13-15)ได้กล่าวว่า การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ถือเป็นพลวัตรในมิติต่างๆ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในสภาวะต่างๆ จึงต้องมีการเตรียมตัวพร้อมรับกับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ การกระทำที่เรียกได้ว่าพอเพียงไม่คำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบัน แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตภายใต้ข้อจำกัดของข้อมูลที่มีอยู่และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงและการมีภูมิคุ้มกันจะทำให้มีความพอเพียงแม้มีเหตุการณ์ที่แย่ที่สุดก็รับมือได้

ปรียานุช ธรรมปิยา (2555, น.47) การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อสามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันท่วงที กล่าวโดยย่อคือ การที่เห็นว่าทุกอย่างไม่แน่นอนมีความเป็น ไปได้ที่จะแปรปรวน ผันผวน เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฉะนั้นการที่จะทำอะไรก็ตาม ต้องไม่เสี้ง ไม่ประมาท คิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นแล้วเตรียมตนเองและผู้เกี่ยวข้องให้ มีภูมิต้านทานที่จะคุ้มกันตัวเองได้ เตรียมวิธีการทำงานในรูปแบบต่างๆ ให้พร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จะสามารถดำเนินการกิจต่อไปได้โดยไม่ขลุกขลักต้องหยุดชะงักกลางคัน และนำมาซึ่งความต่อเนื่องของการพัฒนาในระยะยาว

ปรีศนา ตันติเจริญ (2563) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีไว้ในตัว (Self-immunity) หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะ เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ระบบภูมิคุ้มกันในตัว อาจเกิดขึ้นเองตาม ธรรมชาติ หรือเกิดจากความไม่ประมาท ความมีเหตุผล

(3.3) เงื่อนไขคุณธรรม

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2549, น.14) กล่าวว่ามีความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับรองรับสนับสนุนวิชาความรู้ เพื่อนำพาไปสู่เป้าหมายได้อย่างถูกต้องเที่ยงตรง ความอดทน มีความเพียรประกอบการทำงานด้วยความตั้งใจ ไม่ละเลย ไม่ทอดทิ้ง เป็นความเพียรที่มีลักษณะกล้าแข็ง ไม่ขาดสาย มีความหนักแน่น อดทน ไม่ท้อถอย ทำให้การดำเนินงานรุดหน้าเรื่อยไป

และความรอบคอบระมัดระวังที่จะพิจารณาเรื่องต่างๆ ให้กระจ่างแจ้งในทุกแง่ทุกมุม ก่อนที่จะจัดการให้ ถูกจุด ถูกขั้นตอน ถูกเหตุผลและสามารถนำความรู้ต่างๆ มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์

ปรียานูช พิบูลสรารู (2551, น.182) กล่าวว่า ที่จะต้องเสริมสร้างให้เป็น พื้นฐานทั้งด้านจิตใจ และการกระทำ ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม ละอายในการทำ ความชั่ว การตั้งมั่นในความดี มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2551, น.4) ประกอบด้วย ความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2554, น.92) กล่าวว่า เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ประกอบด้วย ด้านจิตใจ คือ การตระหนักในหลัก คุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และ ด้านการกระทำหรือแนวทางการดำเนินชีวิต คือ มีความขยันหมั่นเพียรอดทน ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้จัก แบ่งปันและรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

รณชัย ทิพย์อุทัย (2551) กล่าวว่า เงื่อนไขคุณธรรม คือ การมีความตระหนัก ในหลักคุณธรรมบนพื้นฐานการมีความสุจริต อดทน หมั่นเพียร ใช้สติปัญญาพิจารณาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

กังวาล ปัญญนิรมิต (2556) กล่าวว่า เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง การตระหนัก ในหลักคุณธรรม ยึดมั่นในความสุจริต มีความอดทนพากเพียร ใช้สติในการดำรงชีวิต

ปรียานูช ธรรมปิยา (2555, น.47) เป็นเงื่อนไขที่จะต้องเสริมสร้างให้เป็น พื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ประกอบด้วย ด้านจิตใจ คือ การตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์ สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และด้านการกระทำหรือแนวทางการ ดำเนินชีวิต คือ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่โลภไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปันและรับผิดชอบในการอยู่ ร่วมกับผู้อื่น สังคม

ปริศนา ตันติเจริญ (2563) กล่าวว่า เงื่อนไขคุณธรรม (Ethical Qualifications) คุณธรรม จริยธรรม เป็นเรื่องของ “คุณค่า” ซึ่งดูได้จากการกระทำของเราเอง ถ้าเราจะตัดสิ้นใจความ พื่อประมาณ นอกจากต้องคำนึงถึงเหตุผลแล้วยังต้องมีคุณธรรมกำกับใจด้วย เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร อดทน มีสติปัญญา ไม่ประมาท กตัญญูกตเวที เป็นต้น คุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง มี 2 ด้าน คือ

1) ด้านจิตใจ/ปัญญา โดยเน้นความรู้คู่คุณธรรม กล่าวคือ ตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการ ดำเนินชีวิต

2) ด้านการกระทำหรือแนวทางการดำเนินชีวิต โดยเน้นความอดทน ความ เพียร สติปัญญา และความรอบคอบ

(3.4) เงื่อนไขความรู้

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2549, น.12) กล่าวว่า รอบรู้ ในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด มีสติหรือความระลึกรู้ ซึ่งเป็นเครื่องพิจารณาก่อนการกระทำ จะพูด หรือแม้แต่จะคิดในเรื่องต่างๆ ว่าก่อให้เกิดประโยชน์หรือผลเสียหาย ควรกระทำหรือควรงดเว้น และมีปัญญาหรือความรู้ชัดที่เกิดขึ้นจากความสามารถ คิดพิจารณาอย่างถูกต้องแยกแยะด้วยเหตุผล

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551, น.182) ประกอบด้วย มีความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ใช้ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และมีความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติทุกขั้นตอน

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2551, น.4) ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2554, น.91) กล่าวว่า เงื่อนไขความรู้ คือ ควรฝึกคนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบและระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่างๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในขั้นปฏิบัติ ความรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการตัดสินใจอย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ จึงต้องมีการแสวงหาความรู้ เพิ่มพูนความรู้ จัดการความรู้ ต่อยอดความรู้อยู่ตลอดเวลาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ความรอบรู้ คือ มีความรู้ (Stock of all relevant knowledge) เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้านโดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่างๆ ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาการต่างๆ เหล่านั้นมาพิจารณาเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Connectivity of all acquired knowledge) ประกอบการวางแผนก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน ความระมัดระวัง คือ ความมีสติในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาการต่างๆ เหล่านั้นมาใช้ในทางปฏิบัติ (Utilization of knowledge at any point of time with carefulness and attentiveness) เพราะในความเป็นจริงแล้วสถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น การนำความรู้และความรอบคอบมาใช้จึงต้องอาศัยความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, น.13-16) กล่าวว่า เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบคอบและระมัดระวังในการนำหลักวิชาการต่างๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

สุริพร เอี้ยวถาวร (2550) กล่าวว่า การมีความรู้ ได้แก่ การนำความรู้ทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาและการนำทรัพยากรไปใช้ โดยไม่ให้เกิดผลกระทบ เสียหายต่อสภาพแวดล้อม

พัชฎา ะไลใจ (2553) ได้กล่าวว่า หลักวิชาการหรือความรู้ นั้นต้องได้มาจากการศึกษา การสังเคราะห์ หรือวิเคราะห์จากผู้มีประสบการณ์หรือผู้มีความรู้ รวมถึงมีการพิสูจน์จนเป็นที่ ยอมรับว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตของมนุษย์

ปรียานุช ธรรมปิยา (2555, น.47) เถื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย การฝึกตน ให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบและความระมัดระวัง ที่จะนำความรู้ต่างๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในขั้นปฏิบัติ ความรู้ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจอย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ จึงต้องมีการแสวงหา ความรู้ เพิ่มพูนความรู้ จัดการความรู้ ต่อยอดความรู้ อยู่ตลอดเวลา ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกซึ่ง ประกอบด้วย

1) ความรอบรู้ คือ มีความรู้ (Stock of All Relevant Knowledge) เกี่ยวกับ วิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่างๆ

2) ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่างๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Connectivity of All Acquired Knowledge) ประกอบ การวางแผนก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน

3) ความระมัดระวัง คือ ความมีสติในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชา ต่างๆ เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติ (Utilization of Knowledge at Any Point of Time with Carefulness and Attentiveness) เพราะในความเป็นจริงแล้วสถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น การนำความรู้และความรอบคอบมาใช้ จึงต้องอาศัยความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่ เปลี่ยนแปลง

ปรีศนา ตันติเจริญ (2563) กล่าวว่า เถื่อนไขความรู้ (Set of knowledge) ประกอบด้วย

1) ความรอบรู้ คือ ความรู้ (Stock of all relevant knowledge) เกี่ยวกับ วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็น พื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่างๆ

2) ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่างๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน (Connectivity of all acquired knowledge) เพื่อประกอบการวางแผนก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน

3) ความระมัดระวัง คือ ความมีสติในการปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาการต่างๆ ในขั้นตอนปฏิบัติ (Utilization all knowledge at any point of time with carefulness and attentiveness)

สรุปองค์ประกอบสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 หัวง 2 เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีไม่มากไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักคุณค่าของตนเองและผู้อื่น และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเอง หรือภายในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดก่อนที่จะแสวงหาทรัพยากรภายนอก

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจในการดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล ตัดสินใจอย่างรอบคอบปราศจากอคติบนพื้นฐานของความถูกต้อง ความเป็นจริง ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจรรยา และวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นการเตรียมตัวพร้อมจะรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลง รู้เท่าทันสถานการณ์ต่างๆ เตรียมรับมือกับสิ่งต่างๆ ไม่เสี่ยง ไม่ประมาท คิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง การมีสติรู้ในข้อเท็จจริงตามหลักวิชา และใช้ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประสบการณ์ตรงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

เงื่อนไขด้านคุณธรรม คือ เป็นการตระหนักรู้ในคุณธรรม ซึ่่นชมในการทำดี ละเว้นจากการทำชั่วชั่วสุดย้สุจริต ดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปันและรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

ความคิดหลักแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 2.1 กรอบความคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1) บูรณาการศาสตร์สหวิทยาการ (2560) ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนให้ดำเนินไปในทางสายกลางของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาการบริหารประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันโลกในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อนำมาซึ่งความเจริญ เป็นสิ่งที่ทุกสังคมปรารถนา และพยายามหาหนทางไปสู่เป้าหมายด้วยวิธีการต่างๆ ตามระบบความคิด ความเชื่อ และกำหนดอุดมการณ์ เป้าหมาย นโยบาย และกลยุทธ์การพัฒนาที่มีผลสืบเนื่องไปถึงวิธีการดำรงชีวิตต่างๆ ของคนในสังคม ซึ่งความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นความต้องการของมนุษย์ โดยภาพรวม มี 2 ระดับ คือ

(1.1) ความต้องการทางกายภาพ เป็นความต้องการพื้นฐานของชีวิต เป็นความต้องการเพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ตามควรแก่เอกภพ หากพิจารณาในทางพุทธศาสนา คือ ความต้องการปัจจัยเพื่อความมีอยู่ เป็นอยู่ ได้แก่ ปัจจัย 4 คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เป็นความต้องการอันมีขอบเขตจำกัดต่อคุณภาพชีวิต

(1.2) ความต้องการทางจิตภาพ เป็นความต้องการทางจิตใจในวิถีสังคม เพื่อตอบสนองสิ่งที่นอกเหนือจากกายภาพ มีทั้ง ภาวตัณหา คือ ความอยากมี อยากเป็น และ วิภาวตัณหา ความไม่อยากมี ไม่อยากเป็น เช่น ความต้องการด้านความรัก ความสุขที่ตนเองคาดหวัง การมีชื่อเสียงเกียรติยศ เพื่อให้สังคมยอมรับ เป็นความต้องการเสพลิงปรนเปรอที่ไม่มีขอบเขตหรือไม่จำกัด ตลอดจน

การปฏิเสธสิ่งที่ไม่ต้องการ เช่น ไม่ต้องการอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่ต้องการความล้มเหลวในชีวิต ไม่ต้องการให้ใครมาดูถูกดูหมิ่น เป็นต้น

ประเทศไทยและสังคมไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน นับว่ามีความโชคดีอย่างมหาศาล ที่มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเป็นปราชญ์ที่มีอัจฉริยภาพในหลายๆ ด้าน ประเทศไทย ณ วันนี้ พระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงเป็นพระอัจฉริยะกษัตริย์ในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะทางด้านการเกษตร เศรษฐกิจ และสังคม พระองค์ทรงเล็งเห็นระบบทุนนิยมที่จะเข้าทำลายสังคมโลก และสังคมไทย สู้ที่เดียวยากในเร็ววัน กอปรด้วยพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรในที่ต่างๆ โดยเฉพาะในชนบทตลอดมา การเสด็จของพระองค์นอกจากเพื่อเป็นมิ่งขวัญแก่เหล่าอาณาประชาราษฎร์แล้ว พระองค์ยังได้ทรงศึกษาปัญหาในด้านต่างๆ จนทรงเข้าพระทัยอย่างถ่องแท้ แล้วหาวิธีแก้ไขได้อย่างเหมาะสม ตามข้อเท็จจริงและสภาพสังคมอย่างดียิ่ง

ด้วยพระอัจฉริยภาพในการวิเคราะห์ปัญหาอย่างลึกซึ้งและถ่องแท้ พระองค์จึงทรงกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของไทย เป็น 2 ลักษณะสำคัญ คือ

1) ยุทธศาสตร์การสร้างแบบจำลอง เป็นยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจที่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ ความเป็นจริง ตามศักยภาพของเมืองไทยและสังคมไทย โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ นำไปแก้ไข้ปัญหา

2) ยุทธศาสตร์แบบโครงการ เป็นยุทธศาสตร์ที่สะท้อนออกมาในลักษณะศึกษาค้นคว้า ทดลอง วิจัย จนเกิดเป็นโครงการตามแนวพระราชดำริมากมายนับพันโครงการ

ยุทธศาสตร์ทั้ง 2 ระบบดังกล่าว ต่างเอื้อซึ่งกันและกัน แต่พระองค์ทรงให้ความสำคัญในยุทธศาสตร์แบบจำลองเป็นหลักพื้นฐาน เพราะผู้สร้าง ผู้รักษา ผู้ใช้ คือ ประชาชนทุกคน จากที่ทรงเล็งเห็นความสำคัญแห่งยุทธศาสตร์แบบจำลองนี้เอง พระองค์ได้ทรงพยายามอธิบายและใช้แนวพระราชดำรินี้พัฒนาเรื่อยมาในลักษณะ “ทฤษฎีใหม่” หรือ “โครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการทำไร่นาสวนผสม อันเกิดจากทรงคิดขึ้นจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งจะช่วยให้ชาวชนบทมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยใช้ศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า ทั้งทางด้านการพัฒนาการเกษตร เศรษฐกิจ วิถีชีวิต ชุมชน ความมั่นคง วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ การปกครอง ครอบครัว และจิตสำนึก

2) การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏอยู่ในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในรูปของหลักการสร้างความพออยู่ พอกิน และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานแนวคิดนี้เพื่อใช้ปรับเปลี่ยนทิศทางในการพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกในปัจจุบัน โดยมีข้อความตอนหนึ่งว่า “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับ

ขั้นตอน ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอดี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคง พร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยเสริมสร้างความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจ หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นอย่างรวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและประชาชน โดยสอดคล้องด้วยก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น (มีนา เหล็กสีไทย, 2552, น.44)

แม้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงพระราชทานไว้เป็นเวลานานกว่า 30 ปีแล้ว ก็ยังคงสามารถนำมาเป็นข้อเตือนสติที่ดีเลิศแก่ผู้บริหารบ้านเมืองในเวลานี้ โดยเฉพาะกระแสของ โลกาภิวัตน์ และการแข่งขันในระบบทุนนิยม ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายจากรอบด้าน และจึงต้องยืนหยัดอยู่ในสังคมโลกให้ได้อย่างเข้มแข็ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำริสแน่วทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจและภายหลัง ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้สังคมไทยรอดพ้นจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อช่วยให้สังคมไทยสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งกระแสพระราชดำริ เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2550 ความตอนหนึ่งว่า “การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่ พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่อย่างพอมีพอกิน แบบพอมีพอกิน หมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง” (มีนา เหล็กสีไทย, 2552, น.46) เป็นพระราชดำริ ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับฟื้นฟูเศรษฐกิจในสภาวะวิกฤตอันทรงคุณค่ายิ่ง ดังนั้น ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) เป็นต้นมา จึงได้มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไปสู่ความสมดุลยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกันที่ดี กระทรวงศึกษาธิการ (2550) มีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่มุ่งเน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศ จึงทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตพอเพียงที่เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อแบ่งปัน

ดังนั้น การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนก็เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตบนพื้นฐานหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา (มีนา เหล็กสีไทย, 2552, น.55) จนมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกันใน

ทุกภาคส่วน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทัน ยึดหลักการพัฒนาประเทศควบคู่กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสทุกภาคส่วนเข้ามาพัฒนาประเทศ เพื่อร่วมผนึกกำลังในการพัฒนาประเทศให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถยืนหยัดอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมั่นคง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553, น.56)

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้ มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะเรียนรู้ตามรอย พระยุคลบาทเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง โดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดีของชาติ ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) การกำหนดนโยบายด้านการศึกษาโดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของ กระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2550) มุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และได้ดำเนินการเป็นระยะๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550-2554 เป็นต้นมา โดยกำหนดทั้งหมด 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา จำนวนไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง

ระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาสามารถเป็นแบบอย่างการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาทุกจังหวัด จำนวนไม่ต่ำกว่า 300 แห่งทั่วประเทศ

ระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา และการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาครบทุกแห่งทั่วประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงเป็น 5 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

- 1) การพัฒนาและแนวทางการจัดการศึกษา
- 2) การพัฒนาบุคลากร
- 3) การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย
- 4) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 5) การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีแนวทางการขับเคลื่อน ดังนี้

1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย แนวทางการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการการศึกษา

2) จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับ โดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อัตโนมัติ และครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ

3) จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร มีแนวทางการขับเคลื่อน คือ

1) อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย มีแนวทางการขับเคลื่อน คือ

1) ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1 : 10 แห่ง ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

2) ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งเสริม สนับสนุน ประสานการดำเนินงานของเครือข่าย

3) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีแนวทางการขับเคลื่อน คือ

1) เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา โดยจัดทำสื่อรูปแบบต่างๆ

2) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล มีแนวทางการขับเคลื่อน คือ

1) จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผล ระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวม ระดับภูมิภาค และสถานศึกษา

2) กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือและคู่มือในการติดตามและประเมินผล

3) ดำเนินการติดตามประเมินผลและรายงานผล

4) การดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

คณะอนุกรรมการด้านวิชาการและการบริหารจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น.9) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่า เนื่องจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของนามธรรม การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องพยายามสร้างกิจกรรมให้เป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจให้ถูกต้องชัดเจน พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความรู้ อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง มีวินัย มีสัมมาคารวะ ดูแลสิ่งแวดล้อม สืบสานวัฒนธรรมไทย ส่งเสริม การบูรณาการเรียนรู้อ่านกิจกรรมเข้าไปในการเรียนรู้สาระต่างๆ

การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในท่ามกลางกระแส โลกาภิวัตน์ เป็นการพัฒนายั่งยืน จึงสรุปได้ว่า การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษานั้นเป็นการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด 5 ด้าน คือ

- 1) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา
- 2) การพัฒนาบุคลากร
- 3) ขยายผลและพัฒนาเครือข่าย
- 4) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
- 5) กระบวนการติดตามและประเมินผล

การดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เป็นหน้าที่ส่วนรวมเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา ที่จะต้องดำเนินการขับเคลื่อนโดยเฉพาะระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด เพราะผลการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับปฏิบัติของโรงเรียน ภารกิจหลักของโรงเรียน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร คือ คุณภาพที่พึงประสงค์ทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาสู่คุณภาพได้ต้องอาศัยกระบวนการ ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ทั้งสามกระบวนการมีความสำคัญเท่าเทียมกัน โดยกระบวนการการนิเทศถือเป็นส่วนหนึ่งในเครื่องมือของการพัฒนาคุณภาพ โดยต้องคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและครู ด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความรู้ความเข้าใจและการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2548, น.45)

การสร้างขบวนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบแนวคิดหรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ในหมู่ประชาชนทุกภาคส่วน และทุกระดับ โดยวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประยุกต์ใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของตนเอง นำไปสู่การปลูกฝังและปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและกระบวนการทัศนในการปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและกระบวนการทัศนในการดำรงชีวิต ตลอดจนนำไปปรับโครงสร้างการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ออนไลน์)

แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป., 2550 อ้างถึงใน ดาหวัน หุตาตกุล, 2551, น.35) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง แนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แนวทางการจัดการศึกษา คือ

1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา

2) พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

4) ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5) จัดทำปรับปรุงหรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษา

6) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

7) จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

8) เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

9) จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการ

10) ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในชั้นตอนสำคัญ

ทุกชั้นตอน

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่สถานศึกษานั้น เป็นความตั้งใจของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการดำเนินงานจะลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ คือ โรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มาร่วมดำเนินงาน เพื่อให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาบรรลุผล

3) ผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และได้ดำเนินการเป็นระยะๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2554 เป็นต้นมา จากการรายงานผลการดำเนินงานจากศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ศธ. สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2553) พบว่า ระยะที่ 1 และ 2 (2550-2552) คือ การมุ่งสร้างความรู้ ความเข้าใจ การพัฒนา และขยายเครือข่ายสถานศึกษาและเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการให้ครบทุกจังหวัด ประสบความสำเร็จดังที่คาดไว้ และในระยะที่3 (2553-ปัจจุบัน) มีสถานศึกษาพอเพียงที่เป็นแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศสถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน จำนวน 2,017 แห่ง และประกาศให้

เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2555) จะเห็นว่าการขยายผลสถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศให้สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการยังไม่ประสบผลสำเร็จ โดยมีสถานศึกษาที่ไม่พร้อมเข้ารับการประเมินสถานศึกษาพอเพียงอีกจำนวนมากนี้ เพื่อเป็นการร่วมเฉลิมพระเกียรติในปี่มหามงคลเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระชนม์มายุครบ 84 พรรษา โดยการประเมินสถานศึกษาพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีนโยบายและเป้าหมายในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในสังกัดให้ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 9,999 แห่ง สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ภายในปี 2556 เพื่อเป็นการประยุกต์หลักคิดจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งสิ้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นโยบายในการปฏิรูปการศึกษา รอบที่ 2 (พ.ศ.2552-2561) หรือการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561) เป็นการปฏิรูปใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

ดังนั้น ในการดำเนินนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระ รวมถึงพัฒนากระบวนการใช้ในสถานศึกษาต่อไป

2.3 บริบทของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี

ในจังหวัดสระบุรี มีสถานศึกษาที่สังกัดอาชีวศึกษาทั้งสิ้น 7 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี วิทยาลัยเทคนิคมวกเหล็ก วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี วิทยาลัยการอาชีพสระบุรี และวิทยาลัยการอาชีพหนองแค ซึ่งบริบทในแต่ละวิทยาลัยมีข้อมูล ดังต่อไปนี้

วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ที่จัดการเรียนการสอนระดับ ปวช. การก่อสร้าง เครื่องกล เครื่องมือกลและซ่อมบำรุงไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ โลหะการ และ ระดับ ปวส. การก่อสร้าง คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เครื่องกล เทคนิคการผลิต เทคนิคโลหะ เทคนิคอุตสาหกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ ไฟฟ้ากำลัง เมคคาทรอนิกส์ อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีนโยบายดังต่อไปนี้

1) สนองนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง กระทรวงศึกษาธิการ และให้ความร่วมมือกับจังหวัดสระบุรีเพื่อนำสู่ภาคปฏิบัติของสถานศึกษา

2) นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานของสถานศึกษา

3) พัฒนาสถานศึกษาในทุกภาคส่วนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ศ. 2545,2553) และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555

4) จัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่หลากหลาย เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาระบบเทคโนโลยีทางการศึกษา และเครือข่ายสารสนเทศ เพิ่มโอกาสและกระจายการศึกษาให้กับชุมชนทั้งในเมืองและชนบท และเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

5) พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 เพื่อจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2556

6) มีการกระจายอำนาจในการบริหารงานสู่ฝ่าย และสาขาวิชา

7) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาลงสู่ครู สาขาวิชา งานฝ่ายต่างๆ และปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานอาชีวศึกษาของ สอศ. และตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา รอบ 4

8) ส่งเสริมสนับสนุนให้ ครู ผู้เรียน วิจัย ประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม โดยใช้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม

9) ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

อัตลักษณ์ของวิทยาลัย คือ ทักษะเยี่ยม

เอกลักษณ์ คือ การจัดการศึกษาร่วมกับชุมชน

วิสัยทัศน์ คือ วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี เป็นองค์กรที่มุ่งมั่นในการจัดการอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้มาตรฐานด้านอาชีวศึกษาในระดับอาเซียน และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

วิทยาลัยเทคนิคมวกเหล็ก เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ซึ่งจัดการเรียนการสอน ระดับ ปวช. การก่อสร้าง เครื่องกล ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และระดับ ปวส. การก่อสร้าง การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การตลาด การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เครื่องกล ไฟฟ้ากำลังโยธา ซึ่งมีนโยบายดังต่อไปนี้

ปรัชญา คือ ฝีมือเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม วิชาการเลิศล้ำ นำสังคม

วิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยี สู่ประชาคมอาเซียน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ”

พันธกิจ

- 1) จัดการศึกษาด้านวิชาชีพตามมาตรฐานของหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ
- 2) พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา
- 3) จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4) จัดระบบการประกันคุณภาพภายใน

วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์ เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี เปิดสอนในระดับระดับ ปวช. เครื่องมือกลและซ่อมบำรุง พณิชยการ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โลหะการ และ ระดับ ปวส. การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เทคนิคการผลิต เทคนิคโลหะ เทคนิคอุตสาหกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ ไฟฟ้ากำลัง เมคคาทรอนิกส์ อิเล็กทรอนิกส์ โดยที่วิทยาลัยมีนโยบาย ดังนี้

- 1) มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานการอาชีวศึกษา มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา (ปวช.-ปวส. อนุปริญญา หรือเทียบเท่า) การควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินผลคุณภาพ การจัดการศึกษา การบริหาร และการจัดการ

- 2) มีกลไกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกๆระดับ

- 3) ส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิชาและสถานศึกษา

- 4) มีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบุคคล องค์กร และหน่วยงานภายนอก สถานศึกษา ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระบบทวิภาคี

- 5) มีการนำข้อมูลข่าวสาร และผลจากกิจกรรมการประกันคุณภาพสถานศึกษา เผยแพร่ต่อสาธารณชน

วิสัยทัศน์ คือ วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์ เป็นองค์กรมุ่งเน้นพัฒนาการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ขยายความร่วมมือกับชุมชน สถานประกอบการ เสริมสร้างคุณธรรม เพื่อคุณภาพ และมาตรฐานการอาชีวศึกษา

อัตลักษณ์ คือ ทักษะเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม นำเทคโนโลยี

เอกลักษณ์ คือ ล้ำเลิศวิชาการ เชี่ยวชาญเทคโนโลยี มีจิตอาสา

วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในอำเภอมือง จังหวัดสระบุรี เปิดจัดการเรียนการสอนระดับ ระดับ ปวช. คหกรรมศาสตร์ ผ้าและเครื่องแต่งกาย พณิชยการ ศิลปกรรม อาหารและโภชนาการ และ ระดับ ปวส. การจัดการโลจิสติกส์ การตลาด การบริหารงาน คหกรรมศาสตร์ การบัญชี การโรงแรมและบริการ การเลขานุการ การออกแบบ คอมพิวเตอร์กราฟิก คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เทคโนโลยีการออกแบบเครื่องแต่งกาย เทคโนโลยีสารสนเทศ อาหารและโภชนาการ ซึ่งมีพันธกิจ ดังต่อไปนี้

- 1) การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน
- 2) สร้างภาคีเครือข่าย ขยายโอกาสความร่วมมือ
- 3) จัดการศึกษาที่มีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน
- 4) จัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ
- 5) สร้างผลงานวิจัย นวัตกรรม และถ่ายทอดสู่ชุมชน
- 6) พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

วิสัยทัศน์ คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรีเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพให้มีคุณภาพ สู่มาตรฐานสากล โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี เปิดจัดการเรียนการสอนระดับ ระดับ ปวช. เครื่องกล พณิชยการ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และระดับ ปวส. การจัดการทั่วไป การตลาด การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เครื่องกล เทคนิคอุตสาหกรรม ไฟฟ้ากำลัง อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีพันธกิจดังต่อไปนี้

1) พัฒนาหลักสูตรวิชาชีพและจัดการศึกษาหลากหลายให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสถานที่ประกอบการ

- 2) ให้บริการวิชาชีพสอดคล้องความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ
- 3) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถด้านภาษา และก้าวทันเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- 4) พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

วิสัยทัศน์ คือ มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคน ฝึกอบรมวิชาชีพพระยาศรี จัตุราชัยศึกษาระบบทวิภาคี ให้บริการ สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ

วิทยาลัยการอาชีพสระบุรี เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี เปิดจัดการเรียนการสอนระดับ ระดับ ปวช. การก่อสร้าง เครื่องกล เครื่องมือกลและซ่อมบำรุง พณิชยการ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โลหะการ อาหารและโภชนาการ และระดับ ปวส. การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การตลาด การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เครื่องกล โดยมีพันธกิจดังต่อไปนี้

- 1) จัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพด้วยสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย
- 2) ผลิตกำลังคนสายวิชาชีพ อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน
- 3) สร้างความเชื่อมั่น เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ ชุมชน และสังคม
- 4) สนองการปฏิรูประบบราชการ

วิสัยทัศน์ คือ มุ่งมั่นจัดการศึกษา เพื่อผลิตกำลังคนสายวิชาชีพอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ ชุมชน และสังคม

วิทยาลัยการอาชีพหนองแค เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี เปิดจัดการเรียนการสอนระดับ ระดับ ปวช. เครื่องกล ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และระดับ ปวส. การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เครื่องกล เทคนิคอุตสาหกรรม เทคโนโลยี เครื่องเคลือบดินเผา ไฟฟ้ากำลัง โดยมีนโยบายดังต่อไปนี้

1) นักเรียน/นักศึกษา ได้รับการเรียนรู้ทำความเข้าใจด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพ เพื่อให้สามารถทำงานในสถานประกอบการ และประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม สามารถปฏิเสธอบายมุขและยาเสพติด ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีความคิด มีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม รู้จักประกอบสัมมาอาชีพ

2) คนไทยทุกคนมีโอกาสได้เรียนรู้และฝึกอบรมทักษะอาชีพได้ตลอดชีวิต ตามความต้องการของผู้เรียน มีการประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาดั้งเดิมเป็นการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

3) วิทยาลัยดำเนินการประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4) วิทยาลัยดำเนินการให้ครู-อาจารย์ ผู้บริการได้รับการพัฒนาให้มีใบประกอบวิชาชีพ

5) สนับสนุนให้ใช้การเรียนการสอนเทคโนโลยี และเครื่องสารสนเทศที่มีคุณภาพ

6) สนองจุดเน้น 9 ประการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้บังเกิดในรูปธรรมที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

วิสัยทัศน์ คือ มุ่งมั่นจัดอาชีวศึกษา พัฒนาคุณธรรม สู่ความเป็นเลิศ

บริบทของสถาบันอาชีวศึกษาต่างๆ ในจังหวัดสระบุรี ที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มที่ วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์ ก็ได้ใส่เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพันธกิจที่ 4 ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการที่ทำโดยงานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ส่งเสริมในปี 2561 ตามกลยุทธ์บริหาร วิทยาลัยได้จัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมและสนับสนุนการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประชาสัมพันธ์รณรงค์การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยได้จัดทำโครงการ แผนการเรียนรู้บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง มีโครงการศึกษาดูงานตามแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โครงการที่สอนน้อง โครงการลดค่าสาธารณูปโภค และโครงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิทยาลัยเทคนิคมหกเหล็ก ในการรายงานประเมินตนเอง SAR มาตรฐานที่ 6 ด้านการปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ตัวบ่งชี้ที่ 6.4 ได้กล่าวถึงเรื่อง ระดับคุณภาพในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิสัยทัศน์ของวิทยาลัย ก็กล่าวไว้ว่า ผลิต

และพัฒนากำลังคน มีสมรรถนะได้มาตรฐาน ก้าวทันเทคโนโลยี สู่ประชาคมอาเซียน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในยุทธศาสตร์วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี ข้อ 5 กล่าวไว้ว่า ส่งเสริมบูรณาการการวิจัยและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการสนับสนุนให้ครูสร้างสรรค์การทำสื่อการเรียนรู้ โคนน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสร้างประโยชน์สูงสุด

วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ไว้ในวิสัยทัศน์ของวิทยาลัย เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานของสถานศึกษา และในด้านวิชาการก็กำหนดหัวข้อให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาต้องมีการประเมิน คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ครูผู้สอนกำหนดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่น้อยกว่า 10 ตัวชี้วัด

ในปี 2561 วิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดสระบุรี ได้เปิดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการจัดการอาชีวศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สืบเนื่องจากนโยบายรัฐบาลภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ มีการบูรณาการบนทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีสอดคล้องกับภูมิสังคม การพัฒนาทุกด้านมีดุลยภาพ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศน์มีความสอดคล้อง เกื้อกูล และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน/รวมทั้งต้องมุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สร้างความมั่นคงของชาติพัฒนาคนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำกับทิศทางการปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานในสังกัด โดยให้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานเพื่อสร้างผลผลิตผลลัพธ์ให้เกิดกับผู้เรียนได้อย่างมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้กำหนดให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่งพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่การประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงเพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล วิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรีจึงกำหนดจัดโครงการ “ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการจัดการอาชีวศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ความเข้าใจและการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การปฏิบัติงานและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตประจำวันให้กับผู้บริหาร

ครู และบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี และเพื่อเตรียมความพร้อมการรับประเมินสถานศึกษาพอเพียงของวิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี

ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในวิทยาลัยการอาชีพหนองแค จังหวัดสระบุรี ทางวิทยาลัยก็ได้ขับเคลื่อนวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการนำมาใส่ในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562 ซึ่งยึดหลักมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

จากดังที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ทุกสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรีให้ความสำคัญกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้ใส่ไว้ในวิสัยทัศน์เพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนนักศึกษาเข้าใจและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

รัชดา ทองสุข(2552) ได้ศึกษา การรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความมีเหตุผล และด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ผลการเปรียบเทียบการรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาทั่วไปกับสถานศึกษาแกนนำ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

นันทิดา คำเหือน (2553) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า พนักงานครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรสกุล เขตจามันท์ (2553) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็น

สอดคล้องกัน โดยรวมแล้วสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกคน เรียงตามระดับการปฏิบัติงานจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนในการออกแบบการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระต่างๆ และจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และโรงเรียนควรสร้างความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกในการสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

อศิพร ทองหล่อ และคณะ (2553) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจการบริหารตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ทักษะ ทักษะเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก และประเมินว่าโรงเรียนมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีข้อคิดเห็นว่ากระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมให้แต่ละโรงเรียนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ เพราะประโยชน์ในสถานการณ์ปัจจุบัน และควรสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้น 2) ผลการเปรียบเทียบความรู้ ทักษะเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติตามขนาด และประสบการณ์ของโรงเรียน พบว่า ขนาดของโรงเรียนทำให้ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนประสบการณ์ในการบริหารตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีผล ทำให้ความรู้และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ส่วนทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ชนิษฐา เผ่าม่วง (2554) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ที่มีเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกคน 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ ขนาดของสถานศึกษา พบว่า รายด้านอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกคนมีประสบการณ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ทุกประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์การทำงาน 5-10ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ศรีพร แก้วโขง (2554) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ตามขอบข่ายงานใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า การบริการจัดการสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 มีการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้าน ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคลและด้านการบริหารวิชาการสำหรับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาพบว่า ในด้านการบริหารวิชาการ โรงเรียนมีปัญหาการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา สถานศึกษาควรจัดทำแผนการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานวิชาการที่เป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งแต่งตั้งบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการนิเทศติดตาม ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า โรงเรียนมีปัญหาขาดการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับงบประมาณ ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ ให้มีการวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงด้วยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตรวจสอบการใช้งบประมาณ โดยการสรุปโครงการ พร้อมทั้งวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่จะต้องพัฒนา ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า โรงเรียนมีปัญหาบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและลึกซึ้ง ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ ควรมีการจัดอบรมเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังและเป็นระบบ รวมทั้งจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ส่วนด้านการบริหารทั่วไป พบว่า โรงเรียนมีปัญหาการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐาน ครูผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการความเสี่ยง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาน้อย ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรแสวงหาความรู้และประสบการณ์ในวางแผนและการดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาระบบควบคุมภายใน การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการพัฒนาการศึกษาให้สาธารณชนทราบ

ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันต่อการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 และ 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันต่อการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.3 ดำรงตำแหน่ง ผู้สอน กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มากที่สุดร้อยละ 46.5 สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.5 สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ปีขึ้นไป 2) ระดับของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทั้งภาพรวม รายด้าน และรายข้อ อยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ขนาดของโรงเรียนต่างกันมีการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่า ทั้งการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก และระหว่างโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก ทุกคู่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่า 5 ปี และโรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ปีขึ้นไป มีการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

นภาดาว เกตุสุวรรณ (2555) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง 2) ระดับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียง และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง

2) การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภัทรานิษฐ์ รุ่งโรจน์ธนะชัย (2556) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า 1) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน 3) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สิริวันท์ ชัยญาณะ (2558) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กของรัฐ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กของรัฐตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน และปัญหาในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กของรัฐ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้ (1.1) ด้านวิชาการ มีหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และไม่มีผลต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น (1.2) ด้านบุคลากร ยังไม่มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพราะต้องบริหารจัดการตามระเบียบของทางราชการ (1.3) ด้านงบประมาณ ยังมิได้บริหารจัดการโดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลัง (1.4) ด้านบริหารจัดการทั่วไป ยังไม่มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ ยังคงบริหารจัดการตามกฎระเบียบของทางราชการ แต่มีโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2) รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ FIT ECON Model (เศรษฐกิจแบบพอดี)

สมรภูมิ อ่อนอ่อน (2558) ได้ศึกษาปัญหาและนำเสนอการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 38 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษา (2.1) แนวทางการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูด้านสื่อการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (2.2) แนวทางการบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อดำเนินการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (2.3) แนวทางการบริหารงานบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนอัตรากำลังบุคลากรที่มีอยู่ให้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง รวมถึงส่งบุคลากรไปอบรมกับหน่วยงานภายนอกอยู่เป็นประจำ (2.4) แนวทางการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ ด้านงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองประจำปีการศึกษา เพื่อชี้แจงกฎระเบียบของโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง

นิภาพร กลิ่นเกตุ (2557) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาสมุทรสาคร มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาสมุทรสาคร ใน 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคลและ 4) การบริหารทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาสมุทรสาคร

จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไปโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ครูและขนาดของโรงเรียน สรุปได้ดังนี้ (2.1) ครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน (2.2) ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป มี 1 ด้านที่ไม่แตกต่างกัน คือ ด้านบริหารงบประมาณ

ทองดี พิมพ์สาลี (2558) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนาโยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนาโยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนาโยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนาโยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 จำแนกตามกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ประเภทโรงเรียน และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อรัญญา เพิ่มพิรพัฒน์ (2558) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำ สร้างรูปแบบและตรวจสอบประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ การสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ และการตรวจสอบประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ ชั้นแรกประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ชั้นที่สองประเมินยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 26 คุณลักษณะ แบ่งเป็นภาวะผู้นำ 4 ด้าน รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ

ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินยืนยันสอดคล้องกับการศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ลวัฒน์ ชัยกิจธนาภรณ์ (2559) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท และ 2) เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) ด้านนโยบาย (2) ด้านวิชาการ (3) ด้านบริหารทั่วไป และ (4) ด้านงบประมาณ 2) การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาสังกัดภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ศรีสุภางค์ ะเร็ง (2559) การบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาพอเพียง เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงและเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ และผู้บริหาร/ครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไปที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิริรัตน์ สังสุทธิ (2560) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ระดับความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา และ 3) การบริหารตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านเงื่อนไขความรู้ (x_4) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม (x_5) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (x_3) และด้านความพอประมาณ (x_1) ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 72.9 ส่วนด้านความมีเหตุผล (x_2) สามารถพยากรณ์ได้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อุเทน เจริญภูมิ และคณะ 2561 ได้ศึกษา เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการวิจัยพบว่า 1) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พิชามณูญ์ แซ่จัน (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง โดยโรงเรียนมีการปฏิบัติระดับมากในด้านการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลลัพธ์และความสำเร็จ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และพบว่า ครูที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูที่มีอายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ชาติชาย ก่อคุณ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีโรงเรียนบ้านหนองแวง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและความต้องการของครูในการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณี โรงเรียนบ้านหนองแวง 2) ศึกษาและร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ศึกษาผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีโรงเรียนบ้านหนองแวง มีองค์ประกอบหลัก และตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพอเพียง (2) ด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีวิธีการดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำครูที่หลากหลาย สอดคล้องกับการพัฒนาแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งได้มีการประชุมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อมอบหมายงานและการบริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การแต่งตั้งคณะทำงานเป็น 4 คณะทำงาน ดำเนินการพัฒนา นิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การฝึกปฏิบัติจริง การถอดบทเรียน การฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการศึกษาดูงาน ดำเนินการดังนี้ (1) จัดให้มีการประชุมบุคลากรทั้งหมดเพื่อชี้แจงภารกิจที่ต้องดำเนินการร่วมกัน (2) ร่วมกันวิเคราะห์ภารกิจของบุคลากรตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในคำสั่งของโรงเรียนและจัดบุคลากรให้รับผิดชอบการดำเนินงานตามภารกิจ (3) เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะทำงาน (4) ร่วมกันกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานในหน้าที่ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรง (5) จัดระบบการสื่อสารภายในหน่วยงาน (6) การนิเทศ ติดตามผลการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (7) ประเมินผลการปฏิบัติงาน 3) ผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง : กรณีโรงเรียนบ้านหนองแวง พบว่า ครูมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามองค์ประกอบหลักด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาพอเพียง (X=4.72) และด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (X=4.75) มีผลการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (X=4.73) และบรรลุผลสำเร็จโดยมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับสูง

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา สถานประกอบการ และสถานที่ราชการต่างๆ พบว่า การบริหารแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีคุณธรรม และมีความรู้ ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้และเข้าใจหลักการบริหารที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งผลการวิจัยได้ต่างพบว่า ความสัมพันธ์ในการบริหารสถานศึกษา สถานประกอบการ สถานที่ราชการต่างๆ นั้น มีการดำเนินการบริหารอยู่ในระดับดีขึ้นไป

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Christy (1991, p.18) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาผู้นำทางด้านการศึกษา และการบริหารที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจเกี่ยวกับยุทธวิธีการวางแผนและการเตรียมการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการพัฒนาบุคลากร ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูล ทรัพยากร และกรณีตัวอย่างที่จะสามารถนำไปใช้ในการวางแผนและควบคุมดูแลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีเนื้อหา 5 บท เป็นงานศึกษาแนวโน้มการประยุกต์และการเลือกทางเลือกที่ควรปฏิบัติ

Macella (2005) ได้ศึกษาการบริหารปกครองด้านการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาของโมร็อกโก มลรัฐแคลิฟอร์เนีย การวิจัยครั้งนี้พบว่า การรับรู้การมีส่วนร่วมซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการปกครองทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโมร็อกโก ข้อมูลที่ได้รับมีการเปรียบเทียบกับวรรณกรรมที่ทำการศึกษาเอกสาร ได้จัดหัวข้อที่สอดคล้องเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงสิ่งนี้ไปสู่การเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารเหล่านี้จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาบรรลุเป้าหมายความทุ่มเทเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และระดับความสำเร็จที่สูงขึ้นนำไปสู่การปรับโครงสร้างและปรับเปลี่ยนในสิ่งที่จะเป็น เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

Calkins (2009) ได้ศึกษา เรื่อง รูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง : ช่วงระยะเวลาที่หลากหลายและดีที่สุดเพื่อนักวางแผนการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ในปัจจุบันการควบคุมทรัพยากรที่มีอยู่ เศรษฐกิจและสังคมเป็นความต้องการของเหล่านักวางแผนทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยกำหนดเป็นแผน 5 ปี เพื่อการควบคุมปัญหาให้ดีที่สุด การวิเคราะห์รูปแบบความรับผิดชอบทางสังคมมีรูปแบบที่ถูกจำกัดที่จะวิเคราะห์ให้ได้หลากหลายด้วยวิธีการลองผิดลองถูก และสังคมได้ถูกปล่อยจากการควบคุม นำไปสู่ความล้มเหลวในทางปฏิบัติ มีการคดโกงที่นำไปสู่ความเสี่ยงในกิจกรรมที่หลากหลายทางการค้า การปกครอง

การลงทุน การบริโภค การขาย และการผลิตรูปแบบโปรแกรม MOTAD เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพเพื่อการวิเคราะห์การตัดสินใจที่ซับซ้อน แต่โปรแกรมเหล่านี้ไม่ได้นำไปปรับใช้กับรูปแบบความรับผิดชอบทางสังคมในอดีตที่ผ่านมา รวมทั้งหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมเหมือนเช่นที่มีอยู่ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประเทศไทย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาหาสิ่งที่ดีที่สุด โปรแกรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยง และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ใช้เป็นกรณีศึกษาของตำบลในภาคเหนือของประเทศไทย โดยมีกระบวนการ 7 ขั้นตอนที่น่าไปสู่การตัดสินใจในระดับท้องถิ่น และนักวางแผนจากผู้ที่มิมีมุมมองในด้านที่ดี โดยการสร้างแผนระยะ 5 ปี เพื่อการป้องกันสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ การวิเคราะห์ราคาข้าว แผนงานการวัดและตัวชี้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการบูรณาการไปสู่กระบวนการ 7 ขั้นตอน

Young P. Hong and Others (2009) ได้ศึกษาเรื่อง ประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียงปรัชญาไทยในมุมมองที่กว้างขึ้น พบว่า ความพอเพียงในตนเองเป็นข้อสรุปของความไม่แน่ใจ เป็นความสงสัยถึงเลขของรัฐสวัสดิการอย่างอเมริกา ความพอเพียงของตนเองได้รับการยอมรับทั่วไปในวงจรรยาบรรณสวัสดิการทางสังคม ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กับความเป็นอิสระและเสถียรภาพทางการเงิน แต่อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เป็นความหมายที่ตกลงกันในทางปฏิบัติโดยผู้จัดทำนโยบาย นักวิจัย หรือผู้ให้บริการ และความหมายที่ใช้บ่อยโดยไม่มีกำหนดความหมายหรือข้อนิยามร่วมกัน ในความเห็นนี้ วัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้เป็นการให้เห็นถึงเนื้อหาที่มีการกำหนดจากบนลงล่างของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นเป้าหมายนโยบายสังคมที่ตรงกับแผนการฝึกอบรมอาชีพที่ตรงกับแนวทางของแผนงานฝึกอาชีพให้กับผู้รับบริการที่เข้าใจความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ทฤษฎีแนวคิดพื้นฐานในการศึกษา การกำหนดนิยามความหมายของความพอเพียงของตนเองจากล่างไปสู่บนที่ได้รับจากการประชุมกลุ่มของกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำ การประชุมกลุ่มได้รับการถ่ายทอดเพื่อการวิเคราะห์เนื้อหาจากการนิยามความหมายของความพอเพียงในตนเองที่กำหนดจากกลุ่มผู้รับบริการ ข้อค้นพบจากการศึกษาได้เสนอแนะว่าความพอเพียงในตนเองเป็นกระบวนการของการพัฒนาทางจิตใจให้เกิดความเข้มแข็ง และเรียนรู้เป้าหมายเป็นการสร้างความก้าวหน้าไปสู่ความเป็นจริงของผลลัพธ์ทางการเงิน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนที่แทรกมาเพื่อใช้เป็นฐานในการมอบอำนาจให้กับผู้รับบริการ และการพัฒนากำลังแรงงานของชุมชน

Danny Unger (2010) ได้ศึกษาเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงและคุณธรรมของชนชั้นกลาง กษัตริย์แห่งประเทศไทยได้ถ่ายทอดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) ผู้สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติได้นำเอา SEP มาใช้ อย่างไรก็ตาม SEP ได้เผชิญหน้ากับนักวิจารณ์หลายคนซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะนักวิจารณ์ไม่ยอมรับทัศนคติทางการเมืองของกษัตริย์ กลุ่ม SEP เข้าใจว่าเป็นประโยชน์อย่างมากในฐานะที่เป็นไพรเมอร์ที่จะช่วยเหลือคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีทรัพย์สินพอประมาณเพื่อหาทางไปสู่เส้นทางที่ไม่คุ้นเคยส่วนใหญ่ของตลาดโลกาภิวัตน์ เพื่อสนับสนุน

ความเข้าใจนี้บทความแนะนำแนวทางการเอาชีวิตรอดที่เน้นบรรทัดฐานแบบบรรทัดฐานคล้ายๆ กันในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการโจมตีของลัทธิทุนนิยมในรัสเซีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) หลักการขับเคลื่อนสำหรับผู้คนหรือแนวทางขององค์กรมีพื้นฐานมาจากการควบคุมเน้นความเป็นกลางระหว่างความหิวและความหรุหระ ความสมเหตุสมผล หมายถึง การพิจารณาอย่างรอบคอบ ภูมิคุ้มกันตนเอง หมายถึง การบรรเทาความเสี่ยงทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ความมุ่งมั่นไปที่ภูมิปัญญา และความเข้าใจด้านความรู้ทักษะและความพยายามที่ได้มาภายในตนเอง หรือองค์กร และคุณธรรม หมายถึง ความสามารถในการแสดงลักษณะของมนุษยชาติต่อทุกชีวิตว่าสิ่งที่ก่อให้เกิดความโลภถูกจำกัด แต่เพิ่มพื้นที่สำหรับการเอาใจใส่ บทความนี้เสนอรูปแบบของ SEP ที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมการทบทวนวรรณกรรมภายใต้ห้าเสาหลักเพื่อคาดการณ์ความยั่งยืนในเชิงบวกภายในบริษัท เพื่อรับความยั่งยืนซึ่งสามารถอธิบายได้โดย SEP และให้ความท้าทายใหม่ที่จะได้รับการแก้ไขโดยการวิจัยเพิ่มเติม

Darren Noy (2011) ได้ศึกษา เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงของประเทศไทย : ต้นกำเนิดและการเปรียบเทียบกับระบบเศรษฐศาสตร์ของศาสนาอื่นๆ ผลการวิจัยพบว่า ต้นกำเนิดและหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับเศรษฐศาสตร์ชาวพุทธ และเขาวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์จากทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในทางที่ผิดโดยเขาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการเงินอิสลามและเศรษฐศาสตร์คานธี

Wayne Nelles (2015) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง กรมส่งเสริมการเกษตรและการพึ่งพาเคมีเกษตรของประเทศไทย : มุมมองต่อปัจจัยที่มีส่วนร่วมและกลยุทธ์ในการบรรเทาผลกระทบจากสารเคมี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหานโยบายและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของการพึ่งพาสารเคมีเกษตรในประเทศไทย รวมถึงบทบาทที่บริการส่งเสริมสาธาณะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือลดการใช้สารเคมีเกษตร วิธีการก็ได้เลือกนำเอาทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นวิถีในการปฏิบัติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 เชิงปริมาณ การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 1) ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูล
- 6) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 เชิงคุณภาพ การศึกษาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

- 1) ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูล
- 6) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 เชิงปริมาณ การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

(1.1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน และผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี จำนวนทั้งสิ้น 517 คน ในปีการศึกษา 2563

(1.2) กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเทียบตารางของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552, น.48-49) ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ ในที่นี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน จำนวน 217 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ดังนี้

ชั้นที่ 1 แบ่งตามสถานศึกษา เป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก

ชั้นที่ 2 แบ่งตามแผนก

ชั้นที่ 3 สุ่มอย่างง่ายให้ครบตามแผนก

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

สถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี	157	31
วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอนุสรณ์	81	31
วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี	82	31
วิทยาลัยเทคนิควมกเหล็ก	42	31
วิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี	44	31
วิทยาลัยการอาชีพสระบุรี	49	31
วิทยาลัยการอาชีพหนองแค	34	31
รวม	489	217

ที่มา: ข้อมูลจาก ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2563

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และระดับชั้นที่สอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี แบบสอบถามมีลักษณะเป็นรูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-response format) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

(3.1) ศึกษาค้นคว้าเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี รวบรวมข้อมูลมาใช้เป็นกรอบหรือเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

(3.2) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตัวแปรทุกตัวตามกรอบแนวคิดและขอบเขตของการวิจัย

(3.3) เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมด้านเนื้อหาที่ต้องการวัด

(3.4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นของความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : index of item-objective congruence) โดยมีค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และได้กำหนดเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

โดยใช้สูตร ค่า IOC ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

(3.5) ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5-1.00 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbark's Alpha Coefficient) ทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.91 แบ่งเป็นสภาพปัจจุบันได้เท่ากับ 0.85 และ สภาพที่พึงประสงค์ 0.80

(3.6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วมาจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

(4.1) การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ส่งไปยังอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี จำนวนทั้งสิ้น 217 ฉบับ พร้อมกำหนดวัน เวลา ในการตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืน

(4.2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ที่ส่งกลับมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนและสมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 217 ฉบับ หลังจากนั้นนำกลับมาตรวจสอบความครบถ้วนข้อมูลของแบบสอบถามแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

(5.1) นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 สถานสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบถามถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อโดยใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำมาเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

(5.2) นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบวัดประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ แล้วนำไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2560)

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี กำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ ดังนี้

5	หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

(5.3) เรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น Priority Needs Index (PNI) : $PNI_{Modified}$: จากมากไปน้อยของการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

6) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ โดยใช้สถิติ ดังนี้

(6.1) สถิติพื้นฐาน

(6.1.1) ค่าร้อยละ (Percentage)

(6.1.2) ค่าความถี่ (Frequency)

(6.1.3) ค่าเฉลี่ย (Mean)

(6.1.4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

- (6.2) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- (6.2.1) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)
- (6.2.2) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability)
- (6.3) สถิติที่ใช้ในการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
- ค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น Priority Needs Index (PNI) ใช้สูตรของ สุวิมล ว่องวาณิช (2555, น.277) ดังนี้

$$PNI_{\text{Modified}} = (I-D)/D$$

- เมื่อ PNI หมายถึง ดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
- I หมายถึง ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของสภาพที่ควรจะเป็น
- D หมายถึง ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของสภาพที่เป็นอยู่

ระยะที่ 2 เชิงคุณภาพ การศึกษาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดสระบุรี จำนวน 6 ท่าน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ เป็นผู้บริหารที่ได้รับรางวัลการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือผู้เชี่ยวชาญหรือครูที่ดำเนินการทำโครงการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และได้รับรางวัลระดับจังหวัดขึ้นไป

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นประเภทปลายเปิด (Open-ended question) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนและวิธีการสร้าง ดังนี้

(3.1) นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในการหาความต้องการจำเป็นในการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาในด้านที่ต่ำที่สุดมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์

(3.2) ร่าง แบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

(4.1) ผู้วิจัยดำเนินการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive sampling) คือ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดสระบุรี จำนวน 6 ท่าน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ เป็นผู้บริหารที่ได้รับรางวัลการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือผู้เชี่ยวชาญหรือครูที่ดำเนินการทำโครงการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและได้รับรางวัลระดับจังหวัดขึ้นไป

(4.2) ผู้วิจัยสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์โดยตรง

(4.3) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การตอบคำถามจากการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสรุปประเด็นเพื่อให้ได้แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ของแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

6) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงคุณภาพ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) สังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี และ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติเพื่อใช้ในการความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ระยะเวลาที่ 1 เจริญปริมาณ ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

4.2.2 ระยะเวลาที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อ ดังต่อไปนี้คือ

N	แทน	ประชากร
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$PNI_{Modified}$	แทน	ค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น Priority Needs Index (PNI)

4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ระยะเวลาที่ 1 เจริญปริมาณ ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูลตามลำดับขั้นตอน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับชั้นที่สอน

สถานภาพส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	115	53.00
	หญิง	102	47.00
	รวม	217	100
2. ระดับการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	152	70.05
	ปริญญาโท	63	29.03
	ปริญญาเอก	2	0.92
	รวม	217	100
3. ประสบการณ์การทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	41	18.89
	5-9 ปี	17	7.83
	10-14 ปี	35	16.13
	15-29 ปี	56	25.81
	30 ปีขึ้นไป	68	31.34
	รวม	217	100
4. ครูผู้สอนประเภทวิชา	หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง	35	16.13
	ประเภทวิชาพาณิชยกรรม	58	26.73
	ประเภทวิชาอุตสาหกรรม	102	47.00
	ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	1	0.46
	ประเภทวิชาศิลปกรรม	9	4.15
	ประเภทวิชาคหกรรม	2	0.92
	ประเภทวิชาเกษตรกรรม	0	0

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับชั้นที่สอน (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
4. ครูผู้สอนประเภทวิชา	ประเภทวิชาประมง	0	0
	ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ	0	0
	ประเภทวิชาอุตสาหกรรมบันเทิงและดนตรี	1	0.46
	ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	9	4.15
	รวม	217	100
5. ระดับชั้นที่สอน	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	48	22.12
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	164	75.58
	ปริญญาตรี	5	2.30
	รวม	217	100

จากตารางที่ 4.1 แสดงถึงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนบุคคลของครูสังกัดสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 และน้อยที่สุดเป็นเพศหญิง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็น ปริญญาตรี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาเป็นปริญญาโท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 29.03 และน้อยที่สุดเป็นปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.92 ประสบการณ์ส่วนใหญ่ทำงาน 30 ปีขึ้นไป จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมาเป็น 15-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.81 และน้อยที่สุด ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.89 ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นประเภทวิชาอุตสาหกรรม จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาเป็นประเภทวิชาพาณิชยกรรม จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 26.73 และน้อยที่สุดเป็น หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 16.13 ระดับชั้นที่สอนสูงสุดส่วนใหญ่เป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมาเป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 22.12 และน้อยที่สุดเป็นปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี เป็นข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม 5 ด้าน โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดอันดับความสำคัญของค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2 - 4.7

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี โดยรวม

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ				
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	ความพอประมาณ	3.93	0.93	มาก	5	4.54	0.67	มากที่สุด	5	0.155	3
2.	ความมีเหตุผล	3.95	0.93	มาก	4	4.59	0.64	มากที่สุด	4	0.162	1
3.	ความมีภูมิคุ้มกัน	4.00	0.81	มากที่สุด	3	4.60	0.63	มากที่สุด	3	0.149	4
4.	เงื่อนไขคุณธรรม	4.01	0.93	มากที่สุด	2	4.64	0.63	มากที่สุด	1	0.157	2
5.	เงื่อนไขความรู้	4.05	0.84	มากที่สุด	1	4.62	0.62	มากที่สุด	2	0.140	5
	รวม	3.99	0.89	มาก	-	4.60	0.64	มากที่สุด	-	0.152	-

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=3.99$, $S.D.=0.89$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเงื่อนไขความรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.05$, $S.D.=0.84$) รองลงมาคือ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ($\bar{X}=4.01$, $S.D.=0.93$) และสุดท้าย ด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.93$)

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.60$, $S.D.=0.64$)

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.63) รองลงมา คือ ด้านเงื่อนไขความรู้ ($\bar{X}=4.62$, S.D.= 0.62) และสุดท้าย ด้านความพอประมาณ ($\bar{X}=4.54$, S.D.= 0.67)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นรวม (PNI=0.152) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความมีเหตุผลมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI=0.162) รองลงมาเป็น ด้านเงื่อนไขคุณธรรม (PNI=0.157) และสุดท้าย ด้านเงื่อนไขความรู้ (PNI=0.140)

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ด้านความพอประมาณ

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับ	
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ			ลำดับ
	ความพอประมาณ										
1.	ผู้บริหารมีการวางตัว พอดีไม่มากไม่น้อย เกินไป	3.96	0.87	มาก	7	4.54	0.63	มาก ที่สุด	7	0.15	8
2.	ผู้บริหารปฏิบัติตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น	3.98	0.94	มาก	5	4.56	0.66	มาก ที่สุด	3	0.15	9
3.	ผู้บริหารรู้จักคุณค่า ของตนเองและผู้อื่น	3.91	0.91	มาก	11	4.56	0.64	มาก ที่สุด	5	0.16	7
4.	ผู้บริหารใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่เป็นทุนเดิม ของตนเอง หรือ ภายในท้องถิ่นให้เกิด ประโยชน์สูงสุดก่อนที่ จะแสวงหาทรัพยากร ภายนอก	3.95	0.82	มาก	8	4.52	0.65	มาก ที่สุด	10	0.14	10
5.	ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการผลิตสื่อ นวัตกรรมการสอน สอดคล้องกับวิส ตุ ธรรมาชาติของท้องถิ่น	3.85	0.91	มาก	13	4.52	0.67	มาก ที่สุด	10	0.17	3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ด้านความพอประมาณ (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
	ความพอประมาณ										
6.	ผู้บริหารรู้จัก เข้าใจ และเห็นความสามารถของครู พนักงาน และ ผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อให้บุคลากร ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ	3.93	0.92	มาก	9	4.60	0.66	มากที่สุด	1	0.17	5
7.	ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างพอดี มีประสิทธิภาพ ตามประมาณที่ได้รับ จัดสรรมา	3.93	0.91	มาก	9	4.58	0.63	มากที่สุด	2	0.17	6
8.	ผู้บริหารรู้จักหลักความพอดีและความสมดุล ในการวางแผนประมาณการรายรับรายจ่าย งบประมาณ	3.88	0.90	มาก	12	4.55	0.67	มากที่สุด	6	0.17	4
9.	ผู้บริหารมีการวางแผนในการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ	3.97	0.87	มาก	6	4.52	0.69	มากที่สุด	12	0.14	12
10.	ผู้บริหารมีมาตรการในการใช้เครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์อย่าง คุ่มค่ามีประสิทธิภาพ	4.00	0.83	มาก	3	4.53	0.67	มากที่สุด	9	0.13	13

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ด้านความพอประมาณ (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
ความพอประมาณ											
11.	ผู้บริหารมีการวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรให้เพียงพอตามเกณฑ์ของสถานศึกษา	3.83	0.91	มาก	14	4.50	0.71	มากที่สุด	14	0.17	2
12.	ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากร ตามโหลดภาระงาน ที่พอดี	3.69	0.95	มาก	15	4.47	0.74	มากที่สุด	15	0.21	1
13.	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน โดยใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ	3.99	0.91	มาก	4	4.56	0.66	มากที่สุด	3	0.14	11
14.	ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติใช้ชีวิตอย่างพอเพียง	4.09	1.54	มาก	1	4.54	0.70	มากที่สุด	7	0.11	15
15.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต	4.00	0.83	มาก	2	4.51	0.68	มากที่สุด	13	0.13	14
	เฉลี่ย	3.93	0.93	มาก	-	4.54	0.67	มากที่สุด	-	0.15	-

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความพอประมาณ สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =3.93, S.D.=0.93) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติใช้ชีวิตอย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.09, S.D.=1.54) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ($\bar{X}$ =4.00, S.D.=0.83) และสุดท้าย ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากร ตามโหลดการะงานที่พอดี ($\bar{X}$ =3.69, S.D.=0.95)

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความพอประมาณ ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =4.54, S.D.=0.67) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารรู้จัก เข้าใจ และเห็นความสามารถของครู พนักงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.60, S.D.=0.66) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างพอดี มีประสิทธิภาพตามประมาณที่ได้รับจัดสรรมา ($\bar{X}$ =4.58, S.D.=0.63) และสุดท้าย ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากร ตามโหลดการะงานที่พอดี ($\bar{X}$ =4.47, S.D.=0.74)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นรวม ด้านความพอประมาณ มีค่าดัชนีในภาพรวม (PNI=0.155) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากร ตามโหลดการะงาน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI =0.210) รองลงมาเป็นผู้บริหารมีการวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรให้เพียงพอตามเกณฑ์ของสถานศึกษา มีค่าดัชนี (PNI=0.174) และสุดท้าย ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติใช้ชีวิตอย่างพอเพียง มีค่าดัชนี (PNI=0.112)

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ด้านความมีเหตุผล

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
	ความมีเหตุผล										
1.	ผู้บริหารสถานศึกษา ตัดสินใจในการ ดำเนินการเรื่อง ต่างๆ อย่างมีเหตุผล รอบคอบปราศจาก อคติ	3.95	0.92	มาก	4	4.58	0.64	มาก ที่สุด	8	0.15	8
2.	ผู้บริหารส่งเสริม การจัดการศึกษา กิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสม ตามหลักวิชา	4.00	0.84	มาก	3	4.57	0.64	มาก ที่สุด	10	0.15	10
3.	ผู้บริหารมีการ ตัดสินใจที่รอบคอบ และมีเหตุผลในเรื่อง ที่ต้องพิจารณา	3.95	0.90	มาก	7	4.59	0.60	มาก ที่สุด	5	0.16	6
4.	ผู้บริหารสถานศึกษา ยึดหลักการและ เหตุผลเป็นหลัก	4.00	0.88	มาก	2	4.59	0.62	มาก ที่สุด	5	0.14	9
5.	ผู้บริหารเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง ปรับ เงินเดือนให้บุคลากร ตามหลักเกณฑ์ ปราศจากอคติ	3.86	1.01	มาก	11	4.59	0.68	มาก ที่สุด	5	0.17	1
6.	ผู้บริหารมอบหมาย งานให้บุคลากรอย่าง ชัดเจน ตรงตาม ความรู้ ความสามารถ	3.94	0.95	มาก	8	4.57	0.64	มาก ที่สุด	9	0.17	7

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ด้านความมีเหตุผล (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
ความมีเหตุผล											
7.	ผู้บริหารกำหนดนโยบายในการบริหารโดยเห็นการมีส่วนร่วมเป็นหลัก	3.95	0.95	มาก	4	4.63	0.62	มากที่สุด	1	0.17	4
8.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา	3.88	0.96	มาก	10	4.60	0.63	มากที่สุด	4	0.17	2
9.	ผู้บริหารปฏิบัติงานตามหลักวิชาการมีธรรมาภิบาล โดยไม่ใช้อารมณ์	3.93	0.95	มาก	9	4.62	0.66	มากที่สุด	2	0.14	3
10.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน	3.95	0.99	มาก	4	4.60	0.65	มากที่สุด	3	0.13	5
11.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วม อาทิเช่น ตัวแทนผู้ปกครอง ท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา	4.02	0.87	มาก	1	4.55	0.66	มากที่สุด	11	0.132	11
	เฉลี่ย	3.93	0.93	มาก	-	4.59	0.64	มากที่สุด	-	0.162	-

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีเหตุผล สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =3.93, S.D.=0.93) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วม

อาทิเช่น ตัวแทน ผู้ปกครอง ท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.02$, $S.D.=0.87$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักการและเหตุผลเป็นหลัก ($\bar{X}=4.00$, $S.D.=0.88$) และสุดท้าย ผู้บริหารเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง ปรับเงินเดือนให้บุคลากร ตามหลักเกณฑ์ ปราศจากอคติ ($\bar{X}=3.86$, $S.D.=1.01$)

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีเหตุผล ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.59$, $S.D.=0.64$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารกำหนดนโยบายในการบริหารโดยเห็นการมีส่วนร่วมเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, $S.D.=0.62$) รองลงมาคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามหลักวิชาการมีธรรมาภิบาล โดยไม่ใช้อารมณ์ ($\bar{X}=4.62$, $S.D.=0.66$) และสุดท้าย ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วม อาทิเช่นตัวแทน ผู้ปกครอง ท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X}=4.55$, $S.D.=0.66$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นรวม ด้านความมีเหตุผล มีค่าดัชนีในภาพรวม ($PNI=0.162$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง ปรับเงินเดือนให้บุคลากรตามหลักเกณฑ์ปราศจากอคติ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI=0.189$) รองลงมาเป็นผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา ค่าดัชนี ($PNI=0.185$) และสุดท้าย ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วม เช่นตัวแทน ผู้ปกครอง ท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา ($PNI=0.132$)

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ด้านภูมิคุ้มกัน

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
ภูมิคุ้มกัน											
1.	ผู้บริหารเตรียมตัวพร้อมจะรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลง รู้เท่าทันสถานการณ์ต่างๆ	4.04	0.88	มาก	3	4.63	0.61	มากที่สุด	1	0.147	7
2.	ผู้บริหารเตรียมรับมือกับสิ่งต่างๆ ไม่เสี่ยงไม่ประมาท	4.02	0.84	มาก	7	4.60	0.62	มากที่สุด	5	0.143	9
3.	ผู้บริหารคิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	4.01	0.86	มาก	8	4.62	0.58	มากที่สุด	3	0.153	6
4.	ผู้บริหารกำหนดกิจกรรม นโยบายที่สามารถยืดหยุ่นทันกับการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ	4.03	0.89	มาก	5	4.62	0.62	มากที่สุด	4	0.145	8
5.	ผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ และการบริหารงานในด้านต่างๆ	3.93	0.17	มาก	12	4.58	0.63	มากที่สุด	11	0.165	2
6.	ผู้บริหารวางแผนเรื่องอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ	3.84	0.89	มาก	13	4.55	0.65	มากที่สุด	13	0.186	1

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ด้านภูมิคุ้มกัน (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
7.	ผู้บริหารติดตาม ผลการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ ใน สถานศึกษาอย่าง สม่ำเสมอ	4.09	0.83	มาก	2	4.59	0.63	มาก ที่สุด	8	0.123	12
8.	ผู้บริหารตัดสินใจ เรื่องต่างๆ โดยผ่าน ความเห็นชอบของ คณะกรรมการ สถานศึกษา และ กรรมการวิทยาลัย	4.15	0.84	มาก	1	4.63	0.60	มาก ที่สุด	1	0.177	13
9.	ผู้บริหารจัดลำดับ ความสำคัญของแต่ละ งานก่อนสั่งการ	3.95	0.88	มาก	10	4.56	0.67	มาก ที่สุด	12	0.154	5
10.	ผู้บริหารต้องรู้จัก ปกป้องความเสี่ยง ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับ สถานศึกษาได้	4.03	0.87	มาก	6	4.60	0.63	มาก ที่สุด	5	0.142	10
11.	ผู้บริหารต้องมีแผน สำรองเสมอ	3.97	0.87	มาก	9	4.60	0.62	มาก ที่สุด	5	0.159	4
12.	ผู้บริหารสร้างความ ตระหนักรู้ให้บุคลากร ในสถานศึกษาในการ เป็นเจ้าของสถาน ศึกษาร่วมกัน	3.94	0.94	มาก	11	4.59	0.64	มาก ที่สุด	10	0.162	3
13.	ผู้บริหารประชุมชี้แจง เพื่อเตรียมความ พร้อมก่อนปฏิบัติงาน	4.04	0.83	มาก	3	4.59	0.65	มาก ที่สุด	8	0.137	11
	เฉลี่ย	4.00	0.81	มาก	-	4.60	0.63	มาก ที่สุด	-	0.149	-

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านภูมิคุ้มกัน สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =4.00, S.D.=0.81) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และกรรมการวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.15, S.D.=0.84) รองลงมาคือ ผู้บริหารตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และกรรมการวิทยาลัย ($\bar{X}$ =4.09, S.D.=0.83) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ผู้บริหารวางแผนเรื่องอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ ($\bar{X}$ =3.84, S.D.=0.89)

เมื่อพิจารณาภาพที่พึงประสงค์การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านภูมิคุ้มกัน ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =4.60, S.D.=0.63) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารเตรียมตัวพร้อมจะรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลง รู้เท่าทันสถานการณ์ต่างๆ และ ผู้บริหารตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และกรรมการวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.63, S.D.=0.61) และ ($\bar{X}$ =4.63, S.D.=0.60) สุดท้าย ผู้บริหารวางแผนเรื่องอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ ($\bar{X}$ =4.55, S.D.=0.65)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นรวม ด้านภูมิคุ้มกัน มีค่าดัชนีในภาพรวม (PNI=0.149) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารวางแผนเรื่องอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI=0.186) รองลงมาเป็นผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณและการบริหารงานในด้านต่างๆ ค่าดัชนี (PNI=0.165) และสุดท้าย ผู้บริหารตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และกรรมการวิทยาลัย (PNI=0.117)

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
เงื่อนไขคุณธรรม											
1.	ผู้บริหารยึดหลักธรรม เป็นแนวทางในการ บริหารและการ ปฏิบัติงาน	4.02	0.90	มาก	5	4.61	0.65	มากที่สุด	8	0.147	8
2.	ผู้บริหารมีความ ซื่อสัตย์สุจริต ในการ ปฏิบัติงาน	4.05	0.86	มาก	3	4.67	0.59	มากที่สุด	2	0.155	5
3.	ผู้บริหารมีน้ำใจ แบ่งปันช่วยเหลือ ครู และบุคลากร สม่ำเสมอ	4.01	0.89	มาก	6	4.62	0.66	มากที่สุด	6	0.152	6
4.	ผู้บริหารมีความ รับผิดชอบต่อหน้าที่ สม่ำเสมอ	4.15	0.87	มาก	2	4.61	0.64	มากที่สุด	8	0.111	10
5.	ผู้บริหารมีความตรง ต่อเวลาในการ ปฏิบัติงาน	4.17	0.93	มาก	1	4.65	0.62	มากที่สุด	5	0.115	9
6.	ผู้บริหารสามารถ บริหารงานด้วยความ โปร่งใส สามารถ ตรวจสอบได้	4.01	0.94	มาก	6	4.67	0.63	มากที่สุด	3	0.163	4
7.	ผู้บริหารปฏิบัติต่อ บุคลากรทุกคน เท่าเทียมกัน	3.81	1.08	มาก	10	4.62	0.66	มากที่สุด	6	0.214	1
8.	ผู้บริหารสร้างความ สามัคคีในหมู่คณะ เสมอ	3.89	1.03	มาก	9	4.60	0.68	มากที่สุด	10	0.182	2

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ด้านเงื่อนไขคุณธรรม (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
9.	ผู้บริหารใช้หลัก พรหมวิหาร 4 ใน การบริหารงาน	3.97	0.97	มาก	8	4.68	0.57	มาก ที่สุด	1	0.179	3
10.	ผู้บริหารสร้างความเป็น ระเบียบในองค์กร เพื่อสร้างควมมีวินัย	4.05	0.88	มาก	3	4.65	0.58	มาก ที่สุด	4	0.149	7
	เฉลี่ย	4.01	0.93	มาก	-	4.64	0.63	มาก ที่สุด	-	0.157	-

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =4.01, S.D.=0.93) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารมีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.17, S.D.=0.93) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่สม่ำเสมอ ($\bar{X}$ =4.15, S.D.=0.87) และสุดท้าย ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน ($\bar{X}$ =3.81, S.D.=1.08)

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ในภาพรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =4.64, S.D.=0.63) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.68, S.D.=0.57) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ =4.67, S.D.=0.59) และสุดท้าย ผู้บริหารสามารถบริหารงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X}$ =4.60, S.D.=0.68)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นรวม ด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีค่าดัชนีในภาพรวม (PNI=0.157) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI=0.214) รองลงมาเป็น ผู้บริหารสร้างความสามัคคีในหมู่คณะเสมอ (PNI=0.182) และสุดท้าย ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่สม่ำเสมอ (PNI=0.111)

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ด้านเงื่อนไขความรู้

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
	เงื่อนไขความรู้										
1.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ เกิดองค์การแห่งการ เรียนรู้	4.09	0.85	มาก	3	4.61	0.60	มากที่สุด	5	0.127	5
2.	ผู้บริหารนำความรู้ ที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ นำมาใช้ในการบริหาร สถานศึกษาได้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง	4.01	0.84	มาก	7	4.63	0.60	มากที่สุด	3	0.154	2
3.	ผู้บริหารนำหลัก วิชาการมาประยุกต์ ใช้ในการบริหาร สถานศึกษา	4.01	0.86	มาก	5	4.63	0.61	มากที่สุด	2	0.154	3
4.	ผู้บริหารแสวงหา ความรู้ใหม่ที่ทันสมัย และเป็นแบบอย่าง ในการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง	4.01	0.87	มาก	6	4.64	0.62	มากที่สุด	1	0.155	1
5.	ผู้บริหารส่งเสริมครู และบุคลากรรู้จัก แสวงหาความรู้ใน การเข้ารับการอบรม พัฒนาตนเองและ พัฒนางานอย่าง ต่อเนื่อง	4.11	0.86	มาก	1	4.60	0.62	มากที่สุด	6	0.121	7
6.	ผู้บริหารมีการจัดการ ความรู้ในสถานศึกษา	4.09	0.83	มาก	2	4.60	0.65	มากที่สุด	7	0.124	6

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ด้านเงื่อนไขความรู้ (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
7.	ผู้บริหารใช้ข้อมูลสารสนเทศ ใช้ตัดสินใจในการดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น	4.04	0.78	มาก	4	4.62	0.61	มากที่สุด	4	0.144	4
	เฉลี่ย	4.05	0.84	มาก	-	4.62	0.62	มากที่สุด	-	0.140	-

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขความรู้ สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.83) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรรู้จักแสวงหาความรู้ในการเข้ารับการพัฒนาตนเองและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.86) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดการความรู้ใน ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.83) และสุดท้ายผู้บริหารนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.84)

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขความรู้ ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.64$, S.D.= 0.62) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารแสวงหาความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.62) รองลงมาคือ ผู้บริหารนำหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X}=4.63$, S.D.=0.61) และสุดท้ายผู้บริหารมีการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.65)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นรวม ด้านเงื่อนไขความรู้ มีค่าดัชนีในภาพรวม (PNI=0.140) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารแสวงหาความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI=0.155) รองลงมาเป็น ผู้บริหารนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบริหาร

สถานศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (PNI=0.154) และสุดท้าย ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรรู้จักแสวงหาความรู้ในการเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง (PNI=0.121)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเลือกประเด็นการสัมภาษณ์จากค่าความต้องการจำเป็นของจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี โดยเลือกเอาด้านและข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดใน 3 อันดับแรก มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้มีผลงานทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง หรือได้รับรางวัลสถานศึกษาพระราชทานถาวร จำนวน 6 ท่าน

2) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยนำแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structured Interview) นำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน ด้วยตนเอง จากนั้นทำการบันทึกเทป และจดประเด็นสำคัญ

3) การวิเคราะห์ประเด็นการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

(3.1) ผู้วิจัยทำการถอดเทปบันทึกเสียง และถอดประเด็นการสัมภาษณ์

(3.2) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาใส่รหัส และจัดเป็น Category

(3.3) สรุปเนื้อหา จัดกลุ่มข้อมูล และแจกแจงความถี่

(3.4) สรุปเป็นแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

4) ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี มีดังนี้

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร
สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความพอประมาณ

รายการ	ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่						รวม
	1	2	3	4	5	6	
ท่านดำเนินการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากร ตามโหลดภาระงาน ที่พอดี ได้อย่างไร							
1. มอบหมายงานตามความถนัด	✓	✓	✓		✓	✓	5
2. ไม่ให้ภาระงานหนักเกินไป				✓			1
3. ศึกษาสภาพการทำงานของคณะครูและบุคลากร	✓	✓	✓	✓	✓		5
4. ศึกษาความรู้ความสามารถ	✓		✓	✓			3
5. ไม่เบียดเบียนหรือกดขี่ผู้ใต้บังคับบัญชาจนเกินเหตุ	✓			✓			2
6. ให้ครูทุกคนมีภาระงานเท่าๆ กัน					✓		1
7. ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน						✓	1
8. ศึกษาบุคลากรในในบริบทของงานแต่ละคน	✓	✓			✓	✓	4
ท่านดำเนินการวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรให้ เพียงพอตามเกณฑ์ของสถานศึกษา ได้อย่างไร							
1. ให้ภาระงานสอนกับอัตรากำลังของครูและ บุคลากรที่มีอยู่ตามเกณฑ์	✓			✓	✓	✓	4
2. ตามแผนการรับนักเรียนและจำนวนนักเรียน ในปัจจุบัน	✓	✓	✓		✓	✓	5
ท่านดำเนินการส่งเสริมการผลิตสื่อวัตกรรมการสอน สอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น ได้อย่างไร							
1. สร้างนวัตกรรมจากท้องถิ่น	✓			✓			2
2. ใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์			✓				1
3. ให้ครูตระหนักในการใช้วัฒนธรรมชาติ ของท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
4. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อนวัตกรรม			✓		✓	✓	3

จากตารางที่ 4.8 สามารถสรุปแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความพอประมาณ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1) ผู้บริหารเห็นว่า ควรมอบหมายงานตามความถนัดของครูไม่เอาเปรียบหรือ เบียดเบียน ไม่ให้ภาระงานหนักเกินไป

2) ศึกษาสภาพการทำงานของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาตามความรู้ ความสามารถ อัตราส่วนของภาระงานที่ได้รับ และบริบทของคน

3) พิจารณาจำนวนนักเรียนและนักศึกษา เพื่อจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอต่อความต้องการ และเป็นไปตามระเบียบการสรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษา

4) ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สื่อการสอนจากวัสดุธรรมชาติและ วัสดุท้องถิ่นในการผลิตสื่อหรือนวัตกรรม ผนวกกับการให้ครูใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการสอน

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีเหตุผล

รายการ	ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่						รวม
	1	2	3	4	5	6	
วิธีการที่ท่านเลือกในการ เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ปรับเงินเดือนให้บุคลากร ตามหลักเกณฑ์ปราศจาก อคติ อย่างไร							
ประชุม ชี้แจง ให้ทุกคนมีส่วนร่วมการประเมินผล เลื่อนขั้นเงินเดือน	√	√	√	√		√	5
ดูจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นหลัก					√		1
ตามเกณฑ์พิจารณา	√					√	2
นิเทศการสอนวิธีการสอนครูทุกคน	√	√					2
ให้ครูประเมินตนเองก่อนแล้วเปรียบเทียบคะแนน ที่ได้จากเพื่อนร่วมงาน และ ผู้บริหาร	√	√	√	√		√	5
ท่านมีวิธีการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรใน สถานศึกษา ได้อย่างไรบ้าง							
นำเสนอความคิดเห็นได้หลากหลาย ช่องทาง	√						1
เปิดโอกาสแล้วก็เปิดใจรับฟังความคิดเห็นจาก ทุกๆคน	√	√	√	√	√	√	6

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีเหตุผล (ต่อ)

รายการ	ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่						รวม
	1	2	3	4	5	6	
ท่านบริหารงาน ตามหลักวิชาการ โดยมีธรรมาภิบาล โดยไม่ใช้อารมณ์ ได้อย่างไร							
ด้านความมีเหตุผล							
รับฟังเหตุผลและฟังเหตุผลอย่างมีสติ	√	√	√	√		√	5
ใช้หลักคิดว่าบุคลากรมีความแตกต่าง					√		1
ควบคุมอารมณ์มีสติ	√					√	2
มีปัญหาที่เรียกเข้ามาคุย	√	√					2
พูดคุยกัน สร้างความสัมพันธ์กับทุกคน	√	√	√	√		√	5
บริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาล		√	√	√	√		4

จากตารางที่ 4.9 สามารถสรุปแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีเหตุผล สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารชี้แจงให้กับคณะครูรับทราบเกณฑ์การประเมินร่วมกันและทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมิน การปฏิบัติงาน ที่ถูกต้อง
- 2) คณะครูสามารถนำเสนอความคิดเห็นได้ทุกๆ ช่องทาง เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงออกอย่างเต็มที่เปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆ คน
- 3) ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร
สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีภูมิคุ้มกัน

รายการ	ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่						รวม
	1	2	3	4	5	6	
ท่านมีการวางแผนเรื่องอัตรากำลังคนของ สถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ ได้อย่างไร							
วิเคราะห์ข้อมูลก่อนการตัดสินใจ	√	√	√	√		√	5
มีการวางแผนการใช้งบประมาณให้ยึดหลักความ พอเพียง		√	√	√	√	√	5
สอดคล้องกับปริมาณนักเรียน-นักศึกษา	√		√		√		3
ท่านมีการวางแผนการบริหารความเสี่ยงด้าน งบประมาณ และการบริหารงานในด้านต่างๆ ได้อย่างไร							
สร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากรถือปฏิบัติอย่าง เคร่งครัด	√		√				2
ยึดตามระเบียบทางการเงินและพัสดุอย่าง เคร่งครัด			√	√	√		3
ปฏิบัติตามโครงการตามแผนปฏิบัติการตามแผนที่มี เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด	√	√	√	√	√		5
ท่านสร้างความตระหนักรู้ให้บุคลากรในสถานศึกษา ในการเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน ได้อย่างไร							
ให้คำชื่นชมยกย่องหากมีปัญหาอุปสรรคต้องให้ คำแนะนำแก้ปัญหา สร้างความภาคภูมิใจไปด้วยกัน		√	√	√			3
ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน	√	√	√	√		√	4
ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด นำเสนอและร่วมมือกัน พัฒนาสถานศึกษา	√	√	√	√	√	√	6
มีกิจกรรมต่างๆ ให้ความสำคัญกับวันพิเศษ		√		√			2

จากตารางที่ 4.10 สามารถสรุปแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีภูมิคุ้มกัน สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารต้องวิเคราะห์และวางแผนการใช้งบประมาณและบริหารงานให้สอดคล้องกับปริมาณนักเรียนนักศึกษา
- 2) ศึกษาระเบียบการคลังอย่างเคร่งครัด ทำความเข้าใจกับบุคลากรให้ชัดเจน และดำเนินโครงการต่างๆ ตามแผนที่มิเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด
- 3) บุคลากรทุกคนควรมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจในการบริหารงานร่วมกัน
- 4) จัดกิจกรรมวันพิเศษต่างๆ ร่วมกัน และสร้างความตระหนักรู้ในการรณรงค์

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

รายการ	ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่						รวม
	1	2	3	4	5	6	
ท่านมีวิธีการปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกันได้อย่างไร							
มีความจริงใจ สร้างการยอมรับฟังความคิดเห็น		√	√				2
ผู้บริหารทำตัวให้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน	√				√		2
ยึดความยุติธรรม เป็นที่ตั้ง			√	√	√	√	4
ท่านมีวิธีการ สร้างความสามัคคีในหมู่คณะเสมอได้อย่างไร							
เน้นย้ำเรื่องความสำเร็จเกิดขึ้นจากหมู่คณะและความสามัคคี	√		√	√		√	4
รับฟังเพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาด้วยเหตุผลของข้อมูล		√				√	2
ปฏิบัติภายใต้หลักความยุติธรรมหลักคุณธรรม	√			√			2
ให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคนได้มีโอกาสแสดงความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน	√	√			√		3
มีการจัดกิจกรรม เสริมสร้างความสามัคคี		√		√			2

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร
สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม (ต่อ)

รายการ	ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่						รวม
	1	2	3	4	5	6	
ท่านใช้ ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน อย่างไร							
ยึดแนวเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ปฏิบัติตนเป็น ผู้บริหารงานบุคคลอย่างสม่ำเสมอ	√		√	√	√	√	5
ให้ครูและบุคลากรเกิดความสุขในการทำงาน				√			1
ต้องสอนต้องแนะนำไม่ดูดำ		√					1
ผู้บริหารต้องปฏิบัติตนให้เห็นเป็นแบบอย่าง	√	√					2

จากตารางที่ 4.11 สามารถสรุปแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารต้องมีความจริงใจ ยอมรับนับถือ สร้างแรงจูงใจในการทำงาน
- 2) ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างกับผู้ใต้บังคับบัญชา
- 3) กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของความสามัคคี จัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคี
ร่วมกัน
- 4) บุคลากรทุกคนควรได้รับโอกาสในการแสดงออกอย่างเท่าเทียมกัน
- 5) ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างและเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา มีวิธีการสอน
งานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เสริมแรงทางด้านต่างๆ อยู่เสมอๆ

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร
สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขความรู้

รายการ	ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่						รวม
	1	2	3	4	5	6	
ท่านมีวิธีการ แสวงหาความรู้ใหม่ที่ทันสมัย และเป็น แบบอย่างในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อย่างไร ใฝ่เรียนรู้เรื่องใหม่ๆ เพื่อนำมาถ่ายทอดให้ครู บุคลากร นักเรียน นักศึกษา และชุมชนได้ประโยชน์ พัฒนาตนเองต่อเนื่องตลอดเวลาเพราะเราต้อง แสวงหาความรู้ทุกวัน	✓	✓	✓	✓		✓	5
ท่านมีวิธีการ นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง อย่างไร	✓	✓		✓	✓	✓	5
ตรวจสอบข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อวางแผนปรับเปลี่ยนแนวทาง การบริหารงานกับสภาพงานในปัจจุบันและอนาคต	✓	✓		✓	✓	✓	3
นำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งที่เป็นไปได้ กับเป็นไปได้		✓	✓	✓	✓	✓	5
ประชุมรวบรวมข้อมูลสำหรับวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน	✓				✓		2
ท่านมีวิธีการ นำหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้ในการ บริหารสถานศึกษา อย่างไร							
อาศัยศาสตร์คือหลักวิชาการทฤษฎีการบริหารต่างๆ ผสมผสานกับศาสตร์ คือเทคนิควิธีจากประสบการณ์ แนวคิดผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ชุมชน สังคม สถาน ประกอบการ หรือ ครู บุคลากร ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา ที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่เป้าหมายพัฒนา บริหารสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
ตัดสินใจภายใต้หลักเหตุและผลและความเป็นไปได้ ความคุ้มค่า			✓	✓	✓		3

จากตารางที่ 4.12 สามารถสรุปแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขความรู้ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1) ผู้บริหารควรเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ทั้งจากสื่อออนไลน์ และพัฒนาตนเองเพื่อนำมาถ่ายทอดให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

2) นำข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน มาวิเคราะห์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา สถานการณ์ต่างๆ ในสถานศึกษา

3) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยศาสตร์ คือ หลักวิชาการทฤษฎีการบริหารต่างๆ ผสมทั้งด้านศาสตร์และศิลป์ คือเทคนิควิธีการที่ได้จากประสบการณ์ แนวคิดผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ชุมชน สังคม สถานประกอบการ เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาพัฒนาบุคลากร และนักศึกษาในสถานศึกษา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัด สระบุรี 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี โดยเก็บ ข้อมูลจากแบบสอบถาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู ที่สังกัดอาชีวศึกษาของรัฐ ในจังหวัด สระบุรี จำนวน 217 คน เพื่อตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$)

ระยะ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวทางการใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี เก็บข้อมูลจากแบบ สัมภาษณ์ คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี จำนวน 6 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีผลงานเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ระดับชาติขึ้นไป หรือเป็นได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทานอย่างถาวร และวิเคราะห์ข้อมูลเชิง เนื้อหา (Content Analysis)

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ระยะที่ 1 เชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศ เป็นเพศชาย จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 และน้อยที่สุดเป็นเพศหญิง

จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาเป็นปริญญาโท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 29.03 และน้อยที่สุดเป็นปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.92 ประสบการณ์ส่วนใหญ่ทำงาน 30 ปีขึ้นไป จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมาเป็น 15-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.81 และน้อยที่สุด 5-9 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ครูผู้สอนส่วนใหญ่ เป็นประเภทวิชาอุตสาหกรรม จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมา เป็นประเภทวิชาพาณิชยกรรม จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 26.73 และน้อยที่สุดเป็นหมวดวิชาประมงและเกษตรกรรม 0 คน ระดับชั้นที่สอนสูงสุดส่วนใหญ่ เป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมาเป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 22.12 และน้อยที่สุดเป็นปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็น การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

สภาพปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเงื่อนไขความรู้ มีสภาพปัจจุบันมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านภูมิคุ้มกัน ด้านความมีเหตุผล และสุดท้าย ด้านความพอประมาณ

ด้านความพอประมาณ พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติใช้ชีวิตอย่างพอเพียง สภาพปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ผู้บริหารมีมาตรการในการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากรตามโหลดภาระงานที่พอดี

ด้านความมีเหตุผล พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วม อาทิเช่น ตัวแทน ผู้ปกครอง ท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักการและเหตุผลเป็นหลัก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง ปรับเงินเดือน ให้บุคลากร ตามหลักเกณฑ์ปราศจากอคติ

ด้านภูมิคุ้มกัน พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และกรรมการวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารเตรียมตัว พร้อมจะรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลง รู้เท่าทันสถานการณ์ต่าง ๆ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารวางแผนเรื่องอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารมีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน

ด้านเงื่อนไขความรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรรู้จักแสวงหาความรู้ในการเข้ารับการพัฒนาตนเองและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีสภาพความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านภูมิคุ้มกัน ด้านความมีเหตุผล และสุดท้าย ด้านความพอประมาณ

ด้านความพอประมาณ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารรู้จัก เข้าใจ และเห็นความสามารถของครู พนักงาน และผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างพอดี มีประสิทธิภาพตามประมาณที่ได้รับจัดสรรมา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ครู และบุคลากร ตามโหลดการงานที่พอดี

ด้านความมีเหตุผล พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารกำหนดนโยบายในการบริหารโดยเห็นการมีส่วนร่วม

เป็นหลัก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามหลักวิชาการ มีธรรมาภิบาล โดยไม่ใช่
อารมณ์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วม อาทิเช่น ตัวแทน ผู้ปกครอง
ท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา

ด้านภูมิคุ้มกัน พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารเตรียมตัวพร้อมจะรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลง รู้เท่าทัน
สถานการณ์ต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับผู้บริหารตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะ
กรรมการสถานศึกษา และกรรมการวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้ง 2 ข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ
ผู้บริหารวางแผนเรื่องอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต ในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ
ผู้บริหารสร้างความสามัคคีในหมู่คณะเสมอ

ด้านเงื่อนไขความรู้ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารแสวงหาความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและเป็นแบบอย่างในการ
พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารนำหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้ในการ
บริหารสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการจัดการความรู้ในสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าดัชนี
($PNI_{modified}=0.162$) สูงที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีค่า ($PNI_{modified}=0.157$)
เป็นอันดับสอง และด้านความพอประมาณ มีค่า ($PNI_{modified}=0.155$)

5.1.2 ระยะที่ 2 เชิงคุณภาพ ผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี สรุปได้ดังนี้

1) แนวทางในการพัฒนา ด้านความพอประมาณ ผู้บริหารควรมอบหมายงานตาม
ความถนัดของครู ศึกษาสภาพการทำงานของคุณครูและบุคลากรทางการศึกษาตามความรู้
ความสามารถ พิจารณาจำนวนนักเรียนและนักศึกษา จัดสรรบุคลากรให้เพียงพอต่อความต้องการ ตาม
ระเบียบการสรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมความตระหนักการใช้วัสดุธรรมชาติและวัสดุ
ท้องถิ่นในการผลิตสื่อหรือนวัตกรรม ผนวกกับการให้ครูใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการการสอน

2) แนวทางในการพัฒนา ด้านความมีเหตุผล ผู้บริหารควรชี้แจงเกณฑ์การประเมินร่วมกันและทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมิน เปิดโอกาสให้ครูนำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่างๆหลากหลายช่องทาง ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา

3) แนวทางในการพัฒนา ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ผู้บริหารควรวิเคราะห์ วางแผน การงบประมาณ บริหารงานให้สอดคล้องกับปริมาณนักเรียนนักศึกษา ศึกษาระเบียบอย่างเคร่งครัด ทำความเข้าใจกับบุคลากรให้ชัดเจน ดำเนินโครงการต่างๆ ตามแผนที่มิ ให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจในการบริหารงานร่วมกัน และสร้างความตระหนักรู้ในความเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน

4) แนวทางในการพัฒนา เจื้อนไขคุณธรรม ผู้บริหารต้องมีความจริงใจ ยอมรับนับถือ สร้างแรงจูงใจในการทำงาน ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างกับผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของความสามัคคีในองค์กร จัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีร่วมกัน ส่งเสริมบุคลากรทุกคน ให้ได้รับโอกาสในการแสดงออกอย่างเท่าเทียมกัน ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างและเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา มีวิธีการสอนงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และเสริมแรงในการทำงานทางด้านต่างๆ อยู่เสมอๆ

5) แนวทางในการพัฒนา เจื้อนไขความรู้ ผู้บริหารควรศึกษาเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ทั้งจากสื่อออนไลน์ งานวิจัยต่างๆ ทั้งในไทยและต่างประเทศ นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเองและปรับประยุกต์ใช้ เพื่อนำมาถ่ายทอดให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ควรใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในวิเคราะห์ปัญหาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ในสถานศึกษา อาศัยศาสตร์ คือ หลักวิชาการทฤษฎีการบริหารต่างๆ ผสมผสานกับศาสตร์และศิลป์ จิตวิทยาในการทำงาน อีกทั้งนำความรู้เหล่านั้นมาพัฒนาบุคลากร และนักศึกษาในสถานศึกษาต่อไป

5.2 การอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ที่สามารถนำมาเป็นประเด็นในการอภิปรายผล 3 ประเด็น คือ 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จะเป็นแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี 2) ค่าดัชนีลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (PNI) แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี และ 3) แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จะเป็นแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี มีสภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.99, S.D.=0.89) สภาพความต้องการจำเป็น ในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.60, S.D.=0.64) เนื่องจากคณะครูในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี มองว่า สภาพที่เป็นจริงผู้บริหารได้ส่งเสริมสนับสนุนแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 5 ด้านได้อย่างดี แต่อย่างไรก็ตามยังมีความคาดหวังในทั้ง 5 ด้านให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549, น.32) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะต้องมีบทบาท ดังนี้ 1) เป็นผู้นำการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย 2) เป็นผู้กระตุ้นและชักนำการใช้กำลังคน 3) เป็นผู้พัฒนาทรัพยากร 4) เป็นผู้พัฒนาเป้าหมายใหม่ ๆ ของสถานศึกษาโดยร่วมมือและเกี่ยวข้องกับฝ่ายต่างๆ 5) เป็นผู้แสวงหาทรัพยากรในการพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับ นกมล หงส์ศรีพันธ์ (2552, น.17) สรุปไว้ว่า เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตเพื่อให้สามารถปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงต่อสถานภาพของโลก ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน บนเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งจะนำชีวิตไปสู่เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมที่ก้าวหน้า ยั่งยืน สมดุล มั่นคง และ บวร เทศารินทร์ (2557) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 1) จัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษา ด้านวิชาการ บุคคล งบประมาณ บริหารทั่วไป 2) จัดตั้งรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณ 3) พัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนการสอน 4) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ 5) กำกับ ติดตาม ประเมินผลตามแผนงาน โครงการ 6) ระดมทรัพยากร ปกครอง ดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินฯ 7) จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8) ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน สร้างความสัมพันธ์ ที่สอดคล้องกับ จันทรานี สงวนนาม (2551, น.3) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ผู้บริหารจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ตลอดจนความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้วยภาวะผู้นำมนุษยสัมพันธ์เพื่อบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.2 ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

ผลที่ได้จากการวิจัย พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในภาพรวม =0.15 โดยด้านความมีเหตุผลมีผลการประเมินความต้องการจำเป็น มีค่ามากที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็น ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านความพอประมาณ ด้านภูมิคุ้มกัน และ ด้านเงื่อนไขความรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ผู้บริหาร

ควรมีการเลือกตัดสินใจในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ควรมีข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจบนพื้นฐานของคุณธรรมนำความรู้ สอดคล้องกับ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2549, น.12) กล่าวว่า ความมีเหตุผล ประกอบด้วย 3 ประการ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) มีหลักวิชา คือ กินอยู่อย่างมีข้อมูลอย่างมีคุณภาพ ตัดสินใจด้วยข้อมูลความรู้ “รู้เขารู้เรา” รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ไม่ทำตามๆ กัน รู้ตัวเองรู้ท้องถิ่น รู้ศักยภาพรู้ “ทุนชุมชน” รู้ปัญหา รู้โลกาภิวัตน์ แสวงหาความรู้ ศึกษาในระดับสูงขึ้นตามศักยภาพของตนเอง 2) มีแผน คือ มีแผนชีวิต ครอบครัว แผนชุมชน แผนยุทธศาสตร์ แผนงานองค์กร แผนงบประมาณครอบครัว รายรับ รายจ่าย หนี้สิน แผนการลงทุน แผนเศรษฐกิจพอเพียง 3) เป็นมืออาชีพ คือ คุณภาพ มั่นคง ยั่งยืน (quality, consistency, sustainability) “อิทธิบาทสี่” (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) ใจรัก รู้จริง รู้รอบ รู้ลึก ทำดีมีคุณภาพ ด้วยความสม่ำเสมอ จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2551, น.4) ที่กล่าวว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ ซึ่ง ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551, น.182) ได้กล่าวว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความถูกต้อง ความ เป็นจริงตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ ทั้งระยะสั้น ระยะยาว ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและส่วนรวมอย่างรอบคอบ การพิจารณาแยกแยะให้เห็นถึงความ เชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่างๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบ จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมีข้อผิดพลาดน้อย และเช่นเดียวกันการที่จะวางแผนดำเนินการหรือจะทำอะไรอย่าง สมเหตุสมผลได้นั้น ต้องอาศัยความรู้รอบรู้ มีความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ที่จะจัดเก็บข้อมูลอย่าง เป็นระบบ และแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ มีความรอบคอบ ในการคิดพิจารณา ตัดสินใจ โดยใช้สติปัญญาด้วยความตั้งมั่นของจิตที่มีคุณภาพในทางที่ถูกที่ควร สมพร เทพสิทธิธา (2553, น.3) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณา จากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

5.2.3 แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี มีแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ดังนี้ 1) ด้านความพอเพียง พบว่า ผู้บริหาร ควบคุมมอบหมายงานตามความถนัดของครู ศึกษาสภาพการทำงานของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามความรู้ความสามารถ 2) ด้านความมีเหตุผล พบว่า ผู้บริหารควรชี้แจงเกณฑ์การประเมินร่วมกันและ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมิน เปิดโอกาสให้ครูนำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ 3) ด้าน

ภูมิคุ้มกัน พบว่า ผู้บริหารควรวิเคราะห์ วางแผนการงบประมาณ บริหารงานให้สอดคล้องกับปริมาณนักเรียนนักศึกษา ศึกษาละเอียดอย่างเคร่งครัด 4) เงื่อนไขคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารต้องมีความจริงใจ ยอมรับนับถือ สร้างแรงจูงใจในการทำงาน ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างกับผู้ใต้บังคับบัญชา 5) เงื่อนไขความรู้พบว่า และเป็นไปตามผู้บริหารควรศึกษาเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ทั้งจากสื่อออนไลน์ งานวิจัยต่างๆ ทั้งในไทยและต่างประเทศ นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเองและปรับประยุกต์ใช้ ซึ่งตรงกับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดีของชาติ ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) การกำหนดนโยบายด้านการศึกษาโดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2553, น.56) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกันในทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทัน ยึดหลักการพัฒนาประเทศควบคู่กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางเปิดโอกาสทุกภาคส่วนเข้ามาพัฒนาประเทศ เพื่อร่วมผนึกกำลังในการพัฒนาประเทศให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถยืนหยัดอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมั่นคง

5.3 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การใช้แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอเพื่อการนำงานวิจัยไปใช้

1) แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความพอประมาณ จากผลการวิจัยพบว่า มีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก มีสภาพที่พึงประสงค์จะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) เท่ากับ 0.155 ดังนั้น ผู้บริหารควรชี้แจงในเรื่องของการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากรตามโหลดการะงานที่พอดี วางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรให้เพียงพอตามเกณฑ์ของสถานศึกษา และส่งเสริมการผลิตสื่อ นวัตกรรมการสอนสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น

2) แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีเหตุผล จากผลการวิจัยพบว่า มีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก มีสภาพที่พึงประสงค์จะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) เท่ากับ 0.162 ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรชี้แจงเรื่องการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ปรับเงินเดือนให้บุคลากร ตามหลักเกณฑ์ รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติงานตามหลักวิชาการและใช้หลักมีธรรมาภิบาลในการบริหาร

3) แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านความมีภูมิคุ้มกัน จากผลการวิจัยพบว่า มีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด มีสภาพที่พึงประสงค์จะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) เท่ากับ 0.149 ดังนั้น จึงควรมีการวางแผนเรื่องอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ วางแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณและการบริหารงานในด้านต่างๆ และสร้างความตระหนักรู้ให้บุคลากรในสถานศึกษาในการเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน

4) แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม จากผลการวิจัยพบว่า มีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด มีสภาพที่พึงประสงค์จะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) เท่ากับ 0.157 ดังนั้น ผู้บริหาร ควรปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน

5) แนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้านเงื่อนไขความรู้ จากผลการวิจัยพบว่า มีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด มีสภาพที่พึงประสงค์จะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) เท่ากับ 0.140 ดังนั้น ผู้บริหารควรแสวงหาความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

นำหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา และนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

5.3.2 ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ในด้านของขนาดสถานศึกษา ว่ามีความแตกต่างในการบริหารหรือไม่

2) ควรศึกษาเชิงลึกถึงความต้องการจำเป็นของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี ทั้ง 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนและความร่วมมือ และฝ่ายกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

3) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของแนวทางการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี จากผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น เช่น นักเรียน นักศึกษา เพื่อให้มีความหลากหลายและเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจสู่สถานศึกษา (2551-2554)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2551). **แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศุภสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2551). **แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2563). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)**. สืบค้นจาก <http://www.ops.moe.go.th/ops2017>
- _____. (2563). **ศธ.พร้อมรับมือเปิดภาคเรียน ภายใต้วีโควิด-19**. สืบค้นจาก <https://moe360.blog/2020/06/22>
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **ประกาศกระทรวงสาธารณสุข: กำหนดผู้ป่วยฉุกเฉินโรคติดต่ออันตรายว่าด้วยโรคติดต่อกรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด 19**. สืบค้นจาก https://mrdhss.moph.go.th/mrd1_hss/wpcontent/uploads/2020/03/%e0%b8%ab%e0%b8%99%e0%b8%b1%e0%b8%87%e0%b8%aa%e0%b8%b7%e0%b8%ad%e0%b9%81%e0%b8%88%e0%b9%89%e0%b8%87%e0%b8%9b%e0%b8%a3%e0%b8%b0%e0%b8%81%e0%b8%b2%e0%b8%a8%e0%b8%81%e0%b8%a3%e0%b8%b0%e0%b8%97%e0%b8%a3%e0%b8%a7%e0%b8%87%e0%b8%af%e0%b9%82%e0%b8%84%e0%b8%a7%e0%b8%b4%e0%b8%9419.pdf
- เกษม วัฒนชัย. (2551). **เส้นทางสู่ความพอเพียง**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- ชนิษฐา เผ่าม่วง. (2554). **การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2549). **กรณีศึกษาชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: [ม.ป.พ.].
- _____. (2549). **นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- _____. (2549). **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: บ็ค พอยท์.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2549). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. **วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**, 4, 27-28.
- ชาติชาย ก่อคุณ. (2562). การพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีโรงเรียนบ้านหนองแวง. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- ชัยอนันต์ หาญจิต. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาในประชาคมอาเซียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ฐิติมน ทองพิมพ์. (2551). สภาพการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่).
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2551). เศรษฐศาสตร์นโยบายสาธารณะ Economics of public policy.
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐภา พวงธรรม. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี).
- ทองดี พิมพ์สาลี. (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนายูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- นภาพดาว เกตุสุวรรณ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นันทิตา คำเอื้อน. (2553). ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. (งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- นิภาพร กลิ่นเกตุ. (2557). ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- นิภาพร เครือมา. (2551). การจัดการธุรกิจผ้าตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มธุรกิจชุมชนบ้านช้างน้ำ ตำบลลวงเหนือ อำเภอตอสะแกเขต จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- นภดล หงส์ศรีพันธ์. (2552). การปรับตัวของเกษตรกรสู่เกษตรกรรวมทางเลือกตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา หมู่บ้านป่าไผ่ อำเภอตอสะแกเขต จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2554). หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- บวร เทศารินทร์. (2563). บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นจาก www.school.obec.go.th.
- ปรีศนา ตันติเจริญ. (2563). เรียนรู้ความพอเพียงจาก “พอ” ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นจาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER15/DRAWER052/GENERAL/DATA0000/00000261.PDF>.
- ปรียานุช พิบูลสรารุจ. (2551). คลังหลวงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง.
- ปรียานุช ธรรมปิยา. (2555). วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ. (2550). เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- พัชฎา วะไลใจ. (2553). การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พิชามญชุ์ แซ่จัน. (พฤษภาคม - สิงหาคม 2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการบัณฑิต วิทยาลัยสวนดุสิต, 14(2).
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2561). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทริปเฟล เอ็ดดูเคชั่น.
- พรสกุล เขตจำนนท์. (2553). การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ภัทรานิษฐ์ รุ่งโรจน์ธนะชัย. (2556). ประสิทธิภาพการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเขต 2. (งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- มีนา เหล็กสีไทย. (2552). การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโดยยึดแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย มุกดาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2563). เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นจาก <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-.html>.
- มนตรีพิศ ทรงแทงพิศ. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- ระพีพรรณ คณาฤทธิ. (2554). การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- รัชดา ทองสุข. (2552). การรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- รุ่งทิภา สันติผลธรรม. (2552). การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รณชัย ทิพย์อุทัย. (2554). การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เรืองยศ แวดล้อม. (2556). การบริหารการศึกษา. สืบค้นจาก <http://lek56.edublogs.org/2014>.
- ลวัฒน์ ชัยกิจธนาภรณ์. (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- วันวิสา ยังช่วย. (2556). หลักการบริหารการศึกษา. สืบค้นจาก <http://www.gotoknow.org/posts/349868>
- วิเชียร วิทยอุตม. (2550). การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ: ธนวิซการพิมพ์.
- เวียงชัย วัชรนิรันดร์. (2563). ผู้บริหารมืออาชีพ. สืบค้นจาก <http://www.gotoknow.org> .
- ศิลป์ชัย อ่องตระกูล. (2552). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษ แบบเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- ศรีพร แก้วโขง. (2554) การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรีสุภางค์ ระวัง. (2563). การบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. สืบค้นจาก <http://icmsit.ssru.ac.th/icmsit/fmsicmsit/>
- ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์. (2557). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 4). อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.
- สิริรัตน์ สังสุทธิ. (2560). การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความร่วมมือสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สิริวันท์ ชัยญาณะ. (มกราคม- มีนาคม 2559). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กของรัฐ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย **ฟาร์อีสเทอร์น**, 10(1).
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2542). การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. **นิตยสารเทศาภิบาล**, 4:7-11.
- สุรยุทธ์ จุลานนท์. (2549). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจเอกชน. ปาฐกถาวันศุกร์ที่ 24 พฤศจิกายน 2549 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2549). การเดินตามรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียง ช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: กองทุนอริยมรรค.
- สมรภูมิ อ่อนอ่อน. (2557). **แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2563). **สถานศึกษาในสังกัด สอศ. ในจังหวัดสระบุรี**. สืบค้นจาก <http://www.vec.go.th/Default.aspx?tabid=176>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2549)**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). **แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2547). **เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). **แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563-2565)**. สืบค้นจาก https://www.moe.go.th/moe2019_assets/pdf.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2554). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). (2563). การศึกษาพื้นฐานในยุค โควิด-19: จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร? สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown/>
- สุรีพร เอี้ยวถาวร. (2550). การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี. (การศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์).
- หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ. (2563). ผลกระทบมิติสังคมไทยจาก COVID 19. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/650293>
- อติพร ทองหล่อ. (2553). การบริหารตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์. สุรินทร์: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีจังหวัดสุรินทร์.
- อรัญญา เพิ่มพีรพัฒน์. (2558). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- อาชว์ เตาลานนท์. (2549). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจเอกชน. บรรยายวันศุกร์ที่ 24 พฤศจิกายน 2549 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล.
- อุเทน เจริญภูมิ และคณะ. (มกราคม-เมษายน 2561). การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. วารสารชุมชนวิจัย, 12(1).
- อุดมพร อมรธรรม. (2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- อำพน กิตติอำพน. (2549). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจเอกชน. บรรยายวันศุกร์ที่ 24 พฤศจิกายน 2549 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล.
- Calkins, Peter. (2009). Sufficiency Economy Matrices : Multi-Period Optimization for Local Development Planners. *Journal of Economics and Management*, 5(2): 305-332.
- Campbell and et al. (1971). *Education Administration*. New York: University of Michigan.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Christy, D. (1991). **Planned Change for Personnel Development Strategies Planning and the CSDP Mid - South**. Regional Resource Center. Lexington: Document Reproduction Series.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing** (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Danny Unger. (2009, July). Sufficiency Economy and the Bourgeois Virtues. **Article in Asian Affairs An American Review**, 36(3):139-156.
- Darren Noy. (2020). Thailand's Sufficiency Economy: Origins and Comparisons with Other Systems of Religious Economics. Available from : <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0037768611423463>
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill.
- Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1972). **Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources** (2nd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Krejcie, R. V., and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Education and Psychological Measurement**, 30(3): 607-610.
- Marcella, Casey-Cooper. (2005). Educational Governance of the Morongo Unified School District (California). Available from : <http://www.lib.umi.com/dissertations/preview/3166794>.
- Sergiovanni, T. J. (1983). **The New School Executive : A Theory of Administration** (2nd ed.). New York: Harper and Row.
- Wayne Nelles. (2020). **Thailand's Department of Agricultural Extension and Agrochemical Dependency: Perspectives on Contributing Factors and Mitigation Strategies**. Available from : <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1389224X.2015.1063519>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ดร.ประเวศ ยอดยิ่ง
ข้าราชการบำนาญ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ศรีสงคราม
อาจารย์ ประจำสาขาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. ดร.สุกัญญา บุญศรี
อาจารย์ ประจำสาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
4. ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์
อาจารย์ ประจำสาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
5. ดร.ลินัฐภา กุญชรินทร์
อาจารย์ ประจำสาขาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ครู สังกัดสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี
2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลเกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ
ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 56 ข้อ
3. แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี
4. ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและไม่มีผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามหรือวิทยาลัยของท่านได้รับความเสียหายใด ๆ ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะถูกนำไปสรุปเป็นแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี เพื่อให้สามารถนำไปใช้ ประโยชน์ต่อไป
5. ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามแต่ละตอนที่กำหนดให้ครบถ้วนภายในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2563 จักขอบพระคุณอย่างยิ่ง
ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูง
นายธนากร จักรหา
นักศึกษาระดับปริญญาโท
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ความหมายนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การที่ผู้บริหารบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารในสถานศึกษา ตลอดถึงการใช้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การใช้อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ความพอประมาณ หมายถึง ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน มีความพอดีไม่มากไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเองหรือภายในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดก่อนที่จะแสวงหาทรัพยากรภายนอก ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมการสอนสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น รู้จัก เข้าใจ และเห็นคุณค่าของครู พนักงาน และผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างพอดี มีประสิทธิภาพตามประมาณที่ได้รับจัดสรรมา รู้จักหลักความพอดีและความสมดุลในการวางแผนประมาณการรายรับรายจ่าย งบประมาณมีการวางแผนในการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ มีมาตรการในการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ มีการวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรให้เพียงพอตามเกณฑ์ของสถานศึกษา มอบหมายงานให้ครูและบุคลากร ตามโหลดภาระงานที่พอดี เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน โดยใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต

ความมีเหตุผล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาการตัดสินใจในการดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล ตัดสินใจอย่างรอบคอบปราศจากอคติ ส่งเสริมการจัดการศึกษา กิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมตามหลักวิชา มีการตัดสินใจที่รอบคอบและมีเหตุผลในเรื่องที่ต้องพิจารณา ยึดหลักการและเหตุผลเป็นหลัก เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ปรับเงินเดือนให้บุคลากร อย่างปราศจากอคติ มอบหมายงานให้บุคลากรอย่างชัดเจน ตรงตามความสามารถ กำหนดนโยบายในการบริหารโดยเน้นผู้เรียนเป็นหลัก รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติงานตามหลักวิชาการโดยไม่ใช้อารมณ์ เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วม อาทิเช่น ตัวแทนผู้ปกครอง ท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา

ภูมิคุ้มกัน หมายถึง ผู้บริหารเตรียมตัว พร้อมจะรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลง รู้เท่าทันสถานการณ์ต่างๆ เตรียมพร้อมรับมือกับสิ่งต่างๆ ไม่เสี่ยงไม่ประมาท คิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน กำหนดกิจกรรม นโยบายที่สามารถยืดหยุ่นทันกับการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ มีการวางแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ และการบริหารงานในด้านต่างๆ ผู้บริหารวางแผนเรื่องอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ ติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา สามารถจัดลำดับความสำคัญของแต่ละงานอย่างเข้าใจ ผู้บริหารต้องรู้จักปกป้องความเสี่ยงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับสถานศึกษาได้ และต้องมีแผนสำรองเสมอ อีกทั้งสร้างความตระหนักรู้ให้บุคลากรในสถานศึกษาในการเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน และประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงาน

เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง ผู้บริหารยึดหลักธรรมเป็นแนวทางในการบริหารและการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์สุจริต ในการปฏิบัติงาน มีน้ำใจ แบ่งปันช่วยเหลือ ครุสม่าเสมอ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบหน้าที่ที่สม่าเสมอ มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน สามารถบริหารงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ต้องปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน หมั่นสร้างความสามัคคีในหมู่คณะเสมอ อีกทั้งใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ผู้บริหารกำหนดนโยบายที่ชัดเจนตามหลักวิชาที่เรียนมาและมีการจัดการความรู้ในสถานศึกษานำความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง นำหลักวิชาการมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และแสวงหาความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งส่งเสริมครูและบุคลากรรู้จักแสวงหาความรู้ในการเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลสารสนเทศ ตัดสินใจในการดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลเกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าคำตอบและเติมคำในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. ระดับการศึกษาสูงสุด
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก
3. ประสบการณ์การทำงาน
 ต่ำกว่า 5 ปี 5-9 ปี
 10-14 ปี 15-29 ปี
 30 ปี ขึ้นไป
4. ครูผู้สอนประเภทวิชา
 หมวดวิชาสมรรถนแกนกลาง
 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
 ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
 ประเภทวิชาศิลปกรรม
 ประเภทวิชาคหกรรม
 ประเภทวิชาเกษตรกรรม
 ประเภทวิชาประมง
 ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
 ประเภทวิชาอุตสาหกรรมบันเทิงและดนตรี
 ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
5. ระดับชั้นที่สอน สูงสุด
 ปวช. ปวส. ป.ตรี

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ความพอประมาณ											
1	ผู้บริหารมีการวางตัว พอดีไม่มากไม่น้อยเกินไป			✓			✓				

หมายเหตุ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการวางตัว พอดีไม่มากไม่น้อยเกินไป สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ ที่	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึง ประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ความพอประมาณ											
1	ผู้บริหารมีการวางตัวพอดี ไม่มากไม่น้อยเกินไป										
2	ผู้บริหารปฏิบัติตนไม่เบียดเบียนผู้อื่น										
3	ผู้บริหารรู้จักคุณค่าของตนเองและผู้อื่น										
4	ผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเอง หรือภายในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดก่อนที่จะ แสวงหาทรัพยากรภายนอก										
5	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรม การสอนสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น										
6	ผู้บริหารรู้จัก เข้าใจ และเห็นความสามารถของครู พนักงาน และผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อให้บุคลากรทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ										
7	ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่าง พอดี มีประสิทธิภาพตามประมาณที่ได้รับจัดสรรมา										
8	ผู้บริหารรู้จักหลักความพอดีและความสมดุล ในการ วางแผนประมาณการรายรับรายจ่าย งบประมาณ										
9	ผู้บริหารมีการวางแผนในการใช้ทรัพยากรได้อย่าง เหมาะสม คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ										
10	ผู้บริหารมีมาตรการ ในการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ										
11	ผู้บริหารมีการวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรให้ เพียงพอตามเกณฑ์ของสถานศึกษา										
12	ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากร ตาม โหลดภาระงาน ที่พอดี										
13	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน โดยใช้ชีวิต อย่างพอประมาณ										

ข้อ ที่	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึง ประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
14	ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติใช้ชีวิตอย่างพอเพียง										
15	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต										
ความมีเหตุผล											
1	ผู้บริหารสถานศึกษาตัดสินใจในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล รอบคอบปราศจากอคติ										
2	ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการศึกษา กิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมตามหลักวิชา										
3	ผู้บริหารมีการตัดสินใจที่รอบคอบและมีเหตุผลในเรื่องที่ต้องพิจารณา										
4	ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักการและเหตุผลเป็นหลัก										
5	ผู้บริหารเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง ปรับเงินเดือนให้บุคลากร ตามหลักเกณฑ์ปราศจากอคติ										
6	ผู้บริหารมอบหมายงานให้บุคลากรอย่างชัดเจน ตรงตามความรู้ ความสามารถ										
7	ผู้บริหารกำหนดนโยบายในการบริหารโดยเห็นการมีส่วนร่วมเป็นหลัก										
8	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา										
9	ผู้บริหารปฏิบัติงานตามหลักวิชาการมีธรรมาภิบาล โดยไม่ใช่อารมณ์										
10	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน										
11	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วม อาทิเช่น ตัวแทนผู้ปกครอง ท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา										

ข้อ ที่	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึง ประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ภูมิคุ้มกัน											
1	ผู้บริหารเตรียมตัว พร้อมจะรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลง รู้เท่าทันสถานการณ์ต่างๆ										
2	ผู้บริหารเตรียมรับมือกับสิ่งต่างๆ ไม่เสี่ยงไม่ประมาท										
3	ผู้บริหารคิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน										
4	ผู้บริหารกำหนดกิจกรรม นโยบายที่สามารถยืดหยุ่นทันกับการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ										
5	ผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณและการบริหารงานในด้านต่างๆ										
6	ผู้บริหารวางแผนเรื่องอัตรากำลังคนของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ										
7	ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ										
8	ผู้บริหารตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และกรรมการวิทยาลัย										
9	ผู้บริหารจัดลำดับความสำคัญของแต่ละงานก่อนสั่งการ										
10	ผู้บริหารต้องรู้จักปกป้องความเสี่ยงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับสถานศึกษาได้										
11	ผู้บริหารต้องมีแผนสำรองเสมอ										
12	ผู้บริหารสร้างความตระหนักรู้ให้บุคลากรในสถานศึกษาในการเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน										
13	ผู้บริหารประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงาน										

ข้อ ที่	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึง ประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
เงื่อนไขคุณธรรม											
1	ผู้บริหารยึดหลักธรรมเป็นแนวทางในการบริหารและการปฏิบัติงาน										
2	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต ในการปฏิบัติงาน										
3	ผู้บริหารมีน้ำใจ แบ่งปันช่วยเหลือครูและบุคลากรสม่าเสมอ										
4	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สม่าเสมอ										
5	ผู้บริหารมีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน										
6	ผู้บริหารสามารถบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้										
7	ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน										
8	ผู้บริหารสร้างความสามัคคีในหมู่คณะเสมอ										
9	ผู้บริหารใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน										
10	ผู้บริหารสร้างความเป็นระเบียบในองค์กรเพื่อสร้าง ความมีวินัย										
เงื่อนไขความรู้											
1	ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้										
2	ผู้บริหารนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง										
3	ผู้บริหารนำหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา										
4	ผู้บริหารแสวงหาความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง										
5	ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรรู้จักแสวงหาความรู้ในการเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง										

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ข้อ ที่	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึง ประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
เงื่อนไขความรู้											
6	ผู้บริหารมีการจัดการความรู้ในสถานศึกษา										
7	ผู้บริหารใช้ข้อมูลสารสนเทศ ใช้ตัดสินใจในการ ดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

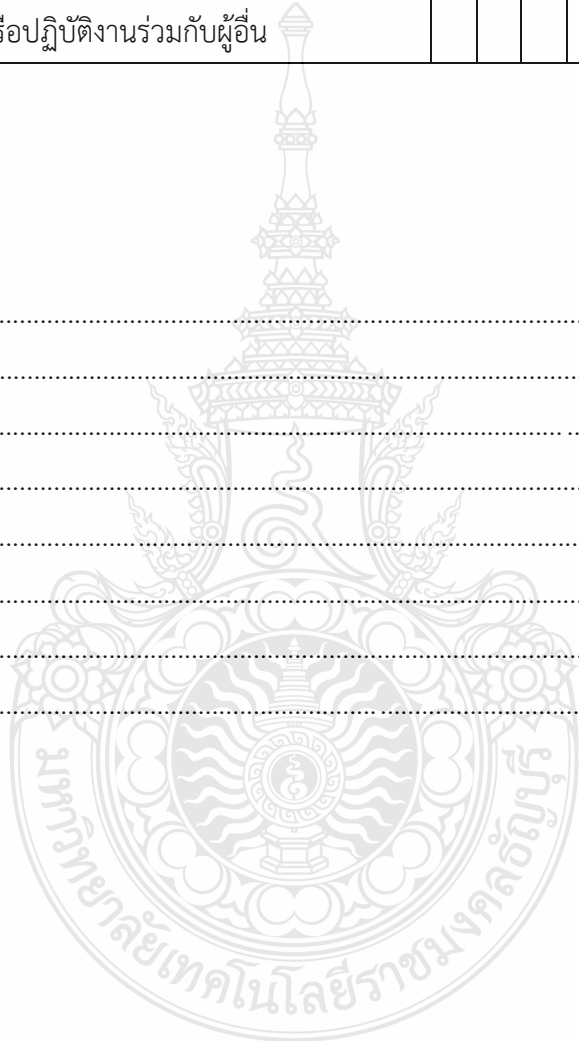
.....

.....

.....

.....

.....

เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

ชื่อ - สกุล ..... วัน/เดือน/ปี.....
เวลา..... สถานที่.....

1. ด้านความพอประมาณ

ท่านดำเนินการมอบหมายงานอย่างไรให้ครูและบุคลากร ตามโหลดการะงาน ที่พอดี ได้อย่างไร
ท่านดำเนินการวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรให้เพียงพอตามเกณฑ์ของสถานศึกษา ได้
อย่างไร
ท่านดำเนินการส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมการสอนสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น
ได้อย่างไร

2. ด้านความมีเหตุผล

วิธีการหรือเกณฑ์ที่ท่านเลือกในการ เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ปรับเงินเดือนให้บุคลากร ตาม
หลักเกณฑ์ปราศจากอคติ อย่างไร
ท่านมีวิธีการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา ได้อย่างไรบ้าง
ท่านบริหารงาน ตามหลักวิชาการ โดยมีธรรมาภิบาล ไม่ใช่อารมณ์ ได้อย่างไร

3. ด้านภูมิคุ้มกัน

ท่านมีการวางแผนเรื่องอัตรากำลังคนของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ ได้อย่างไร
ท่านมีการวางแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณและการบริหารงานในด้านต่างๆ
ได้อย่างไร
ท่านสร้างความตระหนักรู้ให้บุคลากรในสถานศึกษาในการเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน
ได้อย่างไร

4. เงื่อนไขคุณธรรม

ท่านมีวิธีการ ปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน ได้อย่างไร

ท่านมีวิธีการ สร้างความสามัคคีในหมู่คณะเสมอ ได้อย่างไร

ท่านใช้ ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน อย่างไร

5. เงื่อนไขความรู้

ท่านมีวิธีการ แสวงหาความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
อย่างไร

ท่านมีวิธีการ นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา
ได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง อย่างไร

ท่านมีวิธีการ นำหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา อย่างไร

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

ชุดที่ 1 สำหรับครู

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อมูลทั่วไปของกับผู้ตอบแบบสอบถาม	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	ประสบการณ์การทำงาน ☐ ต่ำกว่า 5 ปี ☐ 5-9 ปี ☐ 10-14 ปี ☐ 15-29 ปี ☐ 30 ปีขึ้นไป	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4	ประสบการณ์การทำงาน ☐ หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง ☐ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ☐ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ☐ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ☐ ประเภทวิชาศิลปกรรม ☐ ประเภทวิชาคหกรรม ☐ ประเภทวิชาเกษตรกรรม ☐ ประเภทวิชาประมง ☐ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ☐ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมบันเทิงและดนตรี ☐ ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อมูลทั่วไปของกับผู้ตอบแบบสอบถาม	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
5	ระดับชั้นที่สอน สูงสุด ☐ ปวช. ☐ ปวส. ☐ ป.ตรี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัด
อาชีวศึกษา จังหวัดสระบุรี

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 1 ความพอประมาณ									
1	ผู้บริหารมีการวางตัว พอดีไม่มากไม่น้อยเกินไป	0	1	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
2	ผู้บริหารปฏิบัติตนไม่เบียดเบียนผู้อื่น	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
3	ผู้บริหารรู้จักคุณค่าของตนเองและผู้อื่น	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
4	ผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเอง หรือภายในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดก่อนที่จะแสวงหาทรัพยากรภายนอก	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการผลิตสื่อ นวัตกรรมการสอนสอดคล้องกับวัสดุ ธรรมชาติของท้องถิ่น	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
6	ผู้บริหารรู้จัก เข้าใจ และเห็นความสามารถ ของครู พนักงาน และผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
7	ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ อย่างพอดี มีประสิทธิภาพตามประมาณที่ ได้รับจัดสรรมา	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการพิจารณาของเชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 1 ความพอประมาณ									
8	ผู้บริหารรู้จักหลักความพอดีและความสมดุลในการวางแผนประมาณการรายรับรายจ่ายงบประมาณ	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
9	ผู้บริหารมีการวางแผนในการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	ผู้บริหารมีมาตรการ ในการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	ผู้บริหารมีการวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรให้เพียงพอตามเกณฑ์ของสถานศึกษา	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
12	ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากร ตามโหลดการะงาน ที่พอดี	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน โดยใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
14	ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติใช้ชีวิตอย่างพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านที่ 2 ความมีเหตุผล									
1	ผู้บริหารสถานศึกษาตัดสินใจในการดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลรอบคอบปราศจากอคติ	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
2	ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการศึกษา กิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมตามหลักวิชา	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
3	ผู้บริหารมีการตัดสินใจที่รอบคอบและมีเหตุผลในเรื่องที่ต้องพิจารณา	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการพิจารณาของเชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 2 ความมีเหตุผล									
4	ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักการและเหตุผลเป็นหลัก	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง ปรับเงินเดือนให้บุคลากร ตามหลักเกณฑ์ปราศจากอคติ	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
6	ผู้บริหารมอบหมายงานให้บุคลากรอย่างชัดเจน ตรงตาม ความรู้ ความสามารถ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารกำหนดนโยบายในการบริหาร โดยเห็นการมีส่วนร่วมเป็นหลัก	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
8	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	ผู้บริหารปฏิบัติงานตามหลักวิชาการมีธรรมาภิบาล โดยไม่ใช้อารมณ์	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
10	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วม อาทิเช่น ตัวแทน ผู้ปกครอง ท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา	0	1	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
ด้านที่ 3 ภูมิคุ้มกัน									
1	ผู้บริหารเตรียมตัว พร้อมจะรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลง รู้เท่าทันสถานการณ์ต่างๆ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารเตรียมรับมือกับสิ่งต่างๆ ไม่เสี่ยง ไม่ประมาท	0	1	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
3	ผู้บริหารคิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการพิจารณาของเชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 3 ภูมิคุ้มกัน									
4	ผู้บริหารกำหนดกิจกรรม นโยบายที่สามารถยืดหยุ่นทันกับการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
5	ผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณและการบริหารงานในด้านต่างๆ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารวางแผนเรื่องอัตรากำลังคนของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงานที่ทำ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
8	ผู้บริหารตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาและกรรมการวิทยาลัย	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	ผู้บริหารจัดลำดับความสำคัญของแต่ละงานก่อนสั่งการ	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
10	ผู้บริหารต้องรู้จักปกป้องความเสี่ยงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับสถานศึกษาได้	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
11	ผู้บริหารต้องมีแผนสำรองเสมอ	0	1	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
12	ผู้บริหารสร้างความตระหนักรู้ให้บุคลากรในสถานศึกษาในการเป็นเจ้าของสถานศึกษา ร่วมกัน	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	ผู้บริหารประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงาน	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการพิจารณาของเชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 3 เงื่อนไขคุณธรรม									
1	ผู้บริหารยึดหลักธรรมเป็นแนวทางในการบริหารและการปฏิบัติงาน	1	1	0	1	1	4	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1	1	5	0.80	ใช้ได้
3	ผู้บริหารมีน้ำใจ แบ่งปันช่วยเหลือครูและบุคลากรสม่ำเสมอ	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
4	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่สม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารมีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน	0	1	1	1	1	4	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารสามารถบริหารงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	ผู้บริหารสร้างความสามัคคีในหมู่คณะเสมอ	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
9	ผู้บริหารใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน	1	1	1	1	1	5	0.80	ใช้ได้
10	ผู้บริหารสร้างความเป็นระเบียบในองค์กรเพื่อสร้างควมมีวินัย	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านที่ 4 เงื่อนไขความรู้									
1	ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
2	ผู้บริหารนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารนำหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการพิจารณาของเชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านที่ 4 เงื่อนไขความรู้									
4	ผู้บริหารแสวงหาความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารส่งเสริมครูและบุคลากรรู้จักแสวงหาความรู้ในการเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
6	ผู้บริหารมีการจัดการความรู้ในสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารใช้ข้อมูลสารสนเทศ ใช้ตัดสินใจในการดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล	สิบเอกธนากร จักรหา
วัน เดือน ปีเกิด	4 มกราคม 2530
ที่อยู่	312/1 หมู่1 ตำบลห้วยหม้าย อำเภอสอง จังหวัดแพร่ รหัสไปรษณีย์ 54120
การศึกษา	
พ.ศ. 2553	ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (ตาก)
พ.ศ. 2558	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
พ.ศ. 2561	ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2561 - 2563	ครูผู้ช่วย วิทยาลัยการอาชีพหนองแค อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
พ.ศ. 2561-ปัจจุบัน	ครู คศ.1 วิทยาลัยเทคนิคน่าน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
โทรศัพท์	065-7318957
อีเมล	thanakon_j@mail.rmutt.ac.th